

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับ
ประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและ
ทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

Competitive Advantage of Thai and Malaysia and Supply
Chain Management for Export Premium Frozen Durian and
Vacuum Freeze Dried Durian to Republic of China

ดร. อารยา สุนทรวิภาต

โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้
จากเงินอุดหนุนรัฐบาล (งบประมาณแผ่นดิน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
มหาวิทยาลัยบูรพา

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับ
ประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและ
ทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน
Competitive Advantage of Thai and Malaysia and Supply
Chain Management for Export Premium Frozen Durian and
Vacuum Freeze Dried Durian to Republic of China

คณะผู้วิจัย	สังกัด
1. ดร. อารยา สุนทรวิภาต	มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
2. นาย ธีชนันท์ สัจवाल	มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
3. นางสาว ภัฏญนภัส พฤษากิจ	มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
4. ดร. ยศพล ผลาผล	มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์

กันยายน 2562

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล
(งบประมาณแผ่นดิน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มหาวิทยาลัยบูรพา
ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ เลขที่สัญญา 37/2560

Acknowledgment

This work was financially supported by the Research Grant of Burapha University
through National Research Council of Thailand (Grant no. 37/2560)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

ข้าพเจ้า ดร.อารยา สุนทรวิภาต ได้รับทุนสนับสนุนโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยบูรพา
ประเภทงบประมาณเงินรายได้ จากเงินอุดหนุนรัฐบาล (งบประมาณแผ่นดิน) มหาวิทยาลัยบูรพา
โครงการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่
อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน
Competitive Advantage of Thai and Malaysia and Supply Chain Management for Export
Premium Frozen Durian and Vacuum Freeze Dried Durian to Republic of China
รหัสโครงการ 258234 / สัญญาเลขที่ 37/2560 ได้รับงบประมาณรวมทั้งสิ้น 497,300 บาท
(สี่แสนเก้าหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาทถ้วน)
ระยะเวลาการดำเนินงาน 3 ปี (ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึง 30 กันยายน 2562)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทุเรียนแปรรูปแบบ ฟรีซดรายและทุเรียนแช่แข็งที่ผลิตในประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซียที่ส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันในการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดรายของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซีย 2) เพื่อศึกษาระบบโซ่อุปทานทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดราย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอันอาจในแต่ละระดับของผู้ประกอบการทั้งหมดในโซ่อุปทานเพื่อการส่งออก 3) เพื่อศึกษาระบบการขนส่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ผู้ผลิตในประเทศไทยและประเทศมาเลเซียไปจนถึงผู้บริโภคในสาธารณรัฐประชาชนจีน งานวิจัยนี้ศึกษาเปรียบเทียบและเก็บข้อมูลในประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซีย ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านอุปสงค์และปัจจัยการผลิตในประเทศ ในขณะที่สหพันธรัฐมาเลเซียได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านยุทธศาสตร์โครงสร้างและการแข่งขันของประเทศ นโยบายรัฐบาลและอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาระบบโซ่อุปทานและการขนส่งผลิตภัณฑ์ทั้งสองชนิดที่มีการส่งออกจากประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซียไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าประเทศไทยใช้ระบบการขนส่งทางบกเป็นหลักและมีการเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำจนถึงปลายน้ำที่สี่ ฟนกว่าและมีประสิทธิภาพมากกว่าสหพันธรัฐมาเลเซีย ในขณะที่สหพันธรัฐมาเลเซียมีปัญหาในต้นน้ำ สาเหตุหลักมาจากการขาดแคลนวัตถุดิบ ส่วนการขนส่งมีการขนส่งทางเรือและทางอากาศ

คำสำคัญ: ทุเรียนฟรีซดราย ทุเรียนแช่แข็ง ไทย มาเลเซีย ความได้เปรียบทางการแข่งขัน โซ่อุปทาน

Abstract

This research focused on freeze dried and frozen durian production in Thailand and Federation of Malaysia that exported to China. The objective of this study are 1) To study comparative advantage of Thai and f Malaysian freeze dried and frozen durian production 2) To study freeze dried and frozen durian supply chain including relevant activities, power of each stakeholder in the supply chain of exported product to Republic of China 3) To study transportation system to Republic of China. This research was conducted in the two countries; Thailand and Federation of Malaysia with a comparative approach. The data was collected from durian farmers and durian manufacturers. The result of the study showed that Thailand and Federation of Malaysia are competitive in different aspects. While Thailand is competitive in Factor Conditions and Demand Conditions, Federation of Malaysia is competitive in Government policy, Related and Supporting Industries, Firm Strategy, Structure and Rivalry. The supply chain and transportation system of freeze dried and frozen durian exported to Republic of China are identified. Thailand exported to Republic of China mainly by truck and linkage between chain is efficient. On the other hand, Federation of Malaysia has serious problem on insufficient raw material. And the transportation of durian production is via air and port.

Keyword: Freeze dried durian, Frozen durian, Thai, Malaysia, Competitive advantage, Supply chain

Output / Outcome

- 1) ผลการศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันในการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดรายของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซีย
- 2) ระบบโซ่อุปทานทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดราย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง อำนาจในแต่ละระดับของผู้ประกอบการทั้งหมดในโซ่อุปทานเพื่อการส่งออก
- 3) ระบบการขนส่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ผู้ผลิตในประเทศไทยและประเทศมาเลเซียไปจนถึงผู้บริโภคในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดนโยบายในการสนับสนุนอุตสาหกรรมการแปรรูปทุเรียนอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม โดยมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับทุเรียนตั้งแต่การผลิตผลสดไปจนถึง อุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อทำการตลาด แก้ไขปัญหา และเป็นตัวแทนในการเจรจาทางการค้า
2. การสร้างความร่วมมือกับสหพันธรัฐมาเลเซียในบางประเด็น สามารถสร้างผลดีกับอุตสาหกรรมใน ประเทศไทย เช่น การขายวัตถุดิบทุเรียนที่ผลิตได้ในภาคใต้ที่ไม่สามารถส่งออกได้ให้กับสหพันธรัฐ มาเลเซีย
3. ควรมีการสร้างตราสินค้าผลิตภัณฑ์ทุเรียน ในลักษณะที่เป็นผลิตภัณฑ์คุณภาพ เนื่องจากในปัจจุบัน ราคาขายของทุเรียนไทยยังต่ำกว่าราคาขายของทุเรียนมาเลเซีย เมื่อเทียบในปริมาณหรือน้ำหนักที่ เท่ากัน อันเป็นผลมาจากการทำการตลาดที่เข้มแข็งของมาเลเซีย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทุเรียนแปรรูปแบบ พีชตราขายและทุเรียนแช่แข็งที่ผลิตในประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซียที่ส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันในการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและพีชตราขายของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซีย 2) เพื่อศึกษาระบบโซ่อุปทานทุเรียนแช่แข็งและพีชตราขาย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอำนาจในแต่ละระดับของผู้ประกอบการทั้งหมดในโซ่อุปทานเพื่อการส่งออก 3) เพื่อศึกษาระบบการขนส่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ผู้ผลิตในประเทศไทยและประเทศมาเลเซียไปจนถึงผู้บริโภคในสาธารณรัฐประชาชนจีน งานวิจัยนี้ศึกษาเปรียบเทียบและเก็บข้อมูลในประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซีย ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านอุปสงค์และปัจจัยการผลิตในประเทศ ในขณะที่สหพันธรัฐมาเลเซียได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านยุทธศาสตร์โครงสร้างและการแข่งขันของประเทศ นโยบายรัฐบาลและอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาระบบโซ่อุปทานและการขนส่งผลิตภัณฑ์ทั้งสองชนิดที่มีการส่งออกจากประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซียไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าประเทศไทยใช้ระบบการขนส่งทางบกเป็นหลักและมีการเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำจนถึงปลายน้ำที่สั้น ผนวกและมีประสิทธิภาพมากกว่าสหพันธรัฐมาเลเซีย ในขณะที่สหพันธรัฐมาเลเซียมีปัญหาในต้นน้ำ สาเหตุหลักมาจากการขาดแคลนวัตถุดิบ ส่วนการขนส่งมีการขนส่งทางเรือและทางอากาศ

คำสำคัญ: ทุเรียนพีชตราขาย ทุเรียนแช่แข็ง ไทย มาเลเซีย ความได้เปรียบทางการแข่งขัน โซ่อุปทาน

Abstract

This research focused on freeze dried and frozen durian production in Thailand and Federation of Malaysia that exported to China. The objective of this study are 1) To study comparative advantage of Thai and f Malaysian freeze dried and frozen durian production 2) To study freeze dried and frozen durian supply chain including relevant activities, power of each stakeholder in the supply chain of exported product to Republic of China 3) To study transportation system to Republic of China. This research was conducted in the two countries; Thailand and Federation of Malaysia with a comparative approach. The data was collected from durian farmers and durian manufacturers. The result of the study showed that Thailand and Federation of Malaysia are competitive in different aspects. While Thailand is competitive in Factor Conditions and Demand Conditions, Federation of Malaysia is competitive in Government policy, Related and Supporting Industries, Firm Strategy, Structure and Rivalry. The supply chain and transportation system of freeze dried and frozen durian exported to Republic of China are identified. Thailand exported to Republic of China mainly by truck and linkage between chain is efficient. On the other hand, Federation of Malaysia has serious problem on insufficient raw material. And the transportation of durian production is via air and port.

Keyword: Freeze dried durian, Frozen durian, Thai, Malaysia, Competitive advantage, Supply chain

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
บทคัดย่อ	ฉ
สารบัญเรื่อง	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตการศึกษาดำเนินการ	2
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย	3
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	4
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
2.2 ทบทวนวรรณกรรม	7
2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล	9
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	11
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	11
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	12
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	12
บทที่ 4 ผลการศึกษา	13
4.1 สถานการณ์การผลิตและการส่งออกทุเรียน	13
4.2 การส่งออก	17
4.3 ความได้เปรียบทางการแข่งขัน	23
4.4 โครงสร้างโซ่อุปทานตลาดผลไม้ของมาเลเซีย	30
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	34
5.1 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	34
รายงานสรุปการเงิน	36
บรรณานุกรมและสิ่งอ้างอิง	38
ภาคผนวก	40
ภาคผนวก ก ชุดคำถามงานวิจัย	41
ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรม	46
ประวัติผู้วิจัยและคณะ	50

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	ชนิดและราคาของทุเรียนไทยและมาเลเซีย	15
ตารางที่ 4.2	ฤดูกาลของทุเรียน	16
ตารางที่ 4.3	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของทุเรียนสดและแปรรูป	18
ตารางที่ 4.4	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งและราคาส่งออกทุเรียน ปี 2555 – 2559	20
ตารางที่ 4.5	เปรียบเทียบราคาทุเรียนไทยและมาเลเซีย	23

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนพีชตราขายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

สารบัญญรูปภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	Diamond Model	5
ภาพที่ 2.2	เส้นทางการขนส่งจากกลุ่มประเทศอาเซียนเข้าสู่ประเทศจีนตอนล่าง	7
ภาพที่ 2.3	การขนส่งทางเรือและท่าเรือของประเทศมาเลเซีย	7
ภาพที่ 2.4	กรอบแนวคิดในการศึกษากระบวนการกระจายสินค้า (ทุเรียน) เปรียบเทียบกับกระบวนการเชิงโลจิสติกส์	9
ภาพที่ 4.1	ปริมาณผลผลิตทุเรียน	13
ภาพที่ 4.2	พื้นที่ปลูกทุเรียน	14
ภาพที่ 4.3	ปริมาณผลผลิตทุเรียนในประเทศไทย	16
ภาพที่ 4.4	ปริมาณการค้าทุเรียนโลก	17
ภาพที่ 4.5	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของทุเรียนไทย	18
ภาพที่ 4.6	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของทุเรียนไทยและมาเลเซีย	19
ภาพที่ 4.7	โครงสร้างโซ่อุปทานตลาดผลไม้ของมาเลเซีย	30
ภาพที่ 4.8	ห่วงโซ่อุปทานทุเรียนแปรรูปไทย-มาเลเซีย	33

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ทุเรียนเป็นผลไม้ที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคทั่วโลก โดยประเทศไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่สามารถผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับการบริโภคผลสดและการแปรรูป แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในภาคตะวันออก ได้แก่ จันทบุรี ระยอง และตราด ภาคใต้ ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช ทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีศักยภาพในการส่งออกสูง เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากทุเรียนเป็นผลไม้ที่สามารถเก็บเกี่ยวล่วงหน้าและเก็บรักษาได้ระยะหนึ่งโดยไม่เสียคุณภาพ โดยประเทศที่นำเข้าทุเรียนจากประเทศไทยมากที่สุดได้แก่ ประเทศจีน ฮองกง ประเทศอินโดนีเซีย และไต้หวัน ตามลำดับ ซึ่งพันธุ์ที่มีการส่งออกไปตลาดต่างประเทศมากที่สุด โดยเฉพาะประเทศจีน คือ พันธุ์หมอนทอง ประเทศที่นำเข้าทุเรียนแช่แข็งจากประเทศไทยมากที่สุดได้แก่ ประเทศจีน

อย่างไรก็ตามทุเรียนที่มีการผลิตในภาคตะวันออกซึ่งถือเป็นแหล่งผลิตใหญ่ที่สุดของประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดจันทบุรี ยังคงพบปัญหาในส่วนการดำเนินงานผลิต การตลาด และสมรรถภาพของเกษตรกรในการการผลิตทุเรียนเพื่อการส่งออก เช่น ปัญหาต้นทุนการผลิต ปัญหาราคาทุเรียนตกต่ำ ปัญหาทุเรียนอ่อนที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นด้านคุณภาพการผลิต เป็นต้น โดยในปัจจุบัน ปัญหาที่มีความสำคัญกับเกษตรกรมากที่สุดคือ ปัญหาราคาตกต่ำ คุณภาพของทุเรียนและอำนาจในการต่อรองของพ่อค้าคนกลางในโซ่อุปทาน โดยราคาจะมีการขึ้นลงแปรผันตามอุปสงค์และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพของผู้บริโภค วิธีในการแก้ปัญหาด้านราคาตกต่ำวิธีหนึ่งคือการรักษาเนื้อทุเรียนในลักษณะแช่แข็งและฟรีซดราย จากข้อมูลการส่งออกทุเรียนแช่เย็นจนแช่แข็ง ในปี พ.ศ. 2557 มีปริมาณการส่งออก 17,142 ตัน คิดเป็นมูลค่ากว่า 1,131 ล้านบาท มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 191.69% เมื่อเทียบกับ 10 ปีที่ผ่านมา โดยประเทศที่นำเข้าทุเรียนแช่เย็นจนแช่แข็งจากประเทศไทยมากที่สุดได้แก่ ประเทศจีน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558) คู่แข่งที่สำคัญในการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดรายคือ ประเทศมาเลเซียซึ่งมีมูลค่าการส่งออกทุเรียนแช่แข็งพันธุ์คุณยิตไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนที่สูงมาก

ดังนั้นการศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศมาเลเซียและระบบโซ่อุปทานของทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดรายตั้งแต่แหล่งผลิตไปจนถึงผู้บริโภคปลายทางขั้นสุดท้าย จะทำให้ทราบถึงความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย ปัญหาที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทาน และปัจจัยส่งผลกระทบต่อราคา ต้นทุนและคุณภาพของทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดราย

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนพีชตราไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความได้เปรียบทางการแข่งขันในการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและพีชตราของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซีย
2. เพื่อศึกษาระบบโซ่อุปทานทุเรียนแช่แข็งและพีชตรา รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง อำนาจในแต่ละระดับของผู้ประกอบการทั้งหมดในโซ่อุปทานเพื่อการส่งออกโดยเริ่มต้นจากเกษตรกรในจังหวัดจันทบุรีและในมาเลเซียถึงผู้บริโภคนขั้นสุดท้ายในสาธารณรัฐประชาชนจีน
3. เพื่อศึกษาระบบการขนส่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ผู้ผลิตในประเทศไทยและประเทศมาเลเซียไปจนถึงผู้บริโภคในสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อหาแนวทางในการลดต้นทุนทางโลจิสติกส์

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบความได้เปรียบทางการแข่งขันในการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและพีชตราของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซีย
- 2) ได้ระบบโซ่อุปทานทุเรียนแช่แข็งและพีชตรา รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง อำนาจในแต่ละระดับของผู้ประกอบการทั้งหมดในโซ่อุปทานเพื่อการส่งออก
- 3) ได้ระบบการขนส่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ผู้ผลิตในประเทศไทยและประเทศมาเลเซียไปจนถึงผู้บริโภคในสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.4 ขอบเขตการศึกษาดำเนินการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ กำหนดระเบียบวิธีสำรวจโดยใช้การสัมภาษณ์อย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive) โดยการสัมภาษณ์จากเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี 5 ราย และผู้ประกอบการโรงงานแช่แข็งและพีชตรา ผู้ส่งออก รวมถึงผู้เกี่ยวข้องในประเทศ 15 ราย และประเทศมาเลเซีย 10 ราย
2. ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลทางวิชาการอื่น ๆ ที่มีศึกษาไว้ก่อนแล้ว ตั้งแต่ ปี 2551-2556

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ Qualitative Analysis ซึ่งจะอธิบายให้ทราบถึงประเด็นความได้เปรียบทางการแข่งขัน กิจกรรมที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทานทุเรียน ตั้งแต่ต้นทางจนถึงผู้บริโภคนปลายทางขั้นสุดท้าย อำนาจการต่อรองในแต่ละระดับ รวมถึงวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทาน

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดงานวิจัย เพื่อค้นหารูปแบบหรือข้อสรุป โดยอาศัยข้อมูลจากกลุ่มประชากร โดยการสัมภาษณ์จากเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี 5 ราย และผู้ประกอบการโรงงานแช่แข็งและพีชตรา ผู้ส่งออก รวมถึงผู้เกี่ยวข้องในประเทศ 15 ราย และประเทศมาเลเซีย 10 ราย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันด้วยระบบเพชร (Diamond Model)

การศึกษานี้ตั้งอยู่บนแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันด้วยระบบเพชร (Diamond Model) ของ Prof. Michel E. Porter (อ้างถึงใน ศรินภา เมืองศรีมาตย์, 2555, น. 28) ซึ่งได้วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม 5 ด้านที่มีผลกระทบต่อ การเพิ่มผลผลิต ได้แก่ นโยบายรัฐบาล (Government) ปัจจัยการผลิตในประเทศ (Factor Conditions) อุปสงค์ในประเทศ (Demand Conditions) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries) และยุทธการ โครงสร้างและสภาพการแข่งขันของประเทศ (Firm Strategy, Structure and Rivalry)

วิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันโดยพิจารณาทั้งข้อมูลทุติยภูมิเพื่อแสดงขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทุเรียนแช่แข็งและพีชตราขาย และข้อมูลระดับปฐมภูมิซึ่งได้จากการสำรวจเกษตรกร ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงศักยภาพในการแข่งขันของผลไม้ไทย โดยมีรายละเอียดตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงปัจจัยที่สนับสนุนความสามารถในการแข่งขันตามแนวคิดระบบเพชร ดังนี้

ด้านปัจจัยการผลิต

- ต้นทุนการผลิต
- ค่าจ้างแรงงาน/จำนวนแรงงาน
- โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค เช่น ระบบชลประทาน ระบบการขนส่ง
- การวิจัยและพัฒนา
- ทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านการแข่งขันและกลยุทธ์

- ประสิทธิภาพการผลิต
- กลไกตลาด
- แนวโน้มส่วนแบ่งตลาด
- ราคาส่งออก

ด้านอุปสงค์

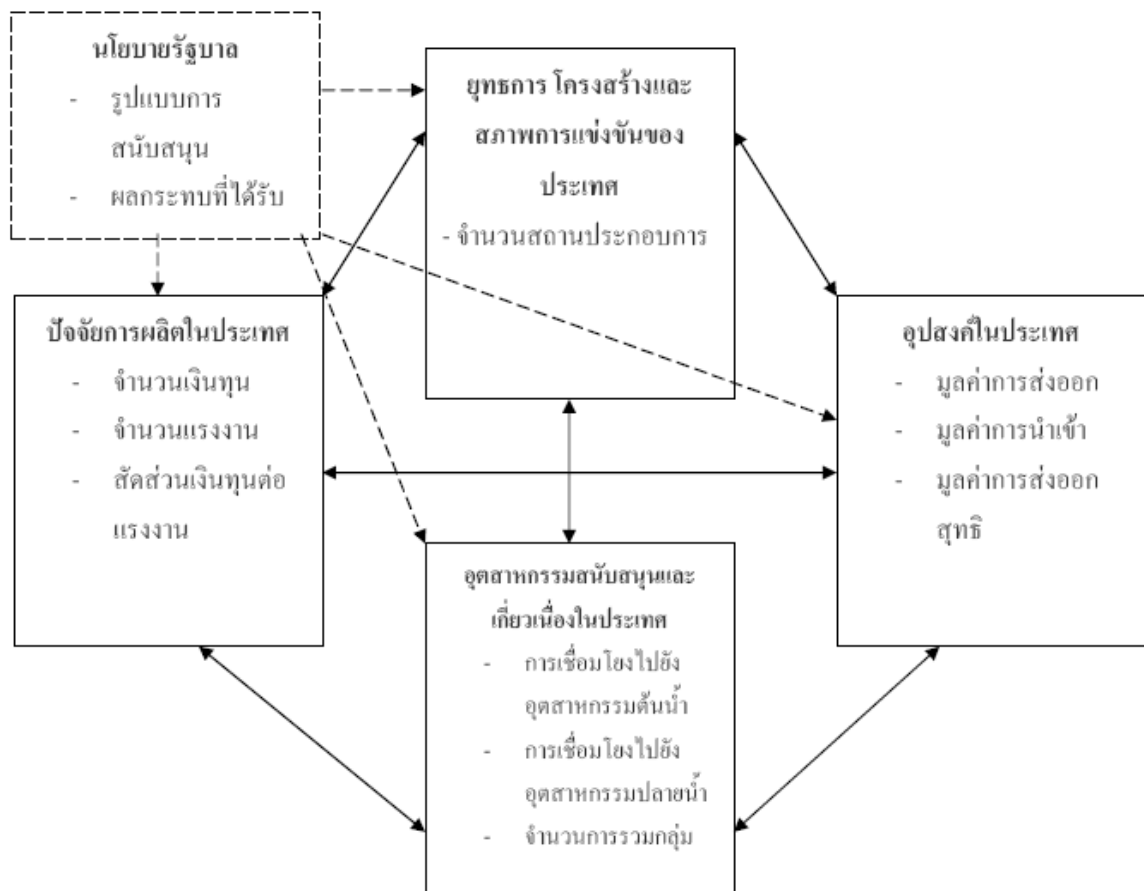
- การตอบสนองความต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ
- ระดับความต้องการของผู้บริโภค
- รสนิยม

ด้านอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยง

- งบประมาณสนับสนุน
- การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนพีชตราไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

โดยความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมทั้ง 5 ด้านจะมีผลสนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 Diamond Model

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการระบบโซ่อุปทานของการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและพีชตรา โดยเริ่มจัดกระบวนการวางแผน และควบคุมตั้งแต่เริ่มผลิต จนถึงการส่งออกไปยังผู้บริโภคที่ปลายทาง ซึ่งการจัดการที่ว่านี้สามารถระบุดันทุนที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่นี้มากที่สุด ดังนั้นจะสามารถปรับปรุงกระบวนการและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดต้นทุนใหม่เพื่อให้ต้นทุนลดลงโดยยังคงประสิทธิภาพไว้ได้เช่นเดิม รวมไปถึงการเพิ่มคุณค่าให้แก่ห่วงโซ่มากขึ้นด้วย

2.1.2 ส่วนประกอบของโซ่อุปทาน

ศลิษา ภมรสติธย์ (2547) ได้กล่าวถึงโซ่อุปทานมีส่วนประกอบที่สำคัญต่างๆในการดำเนินงาน
ดังต่อไปนี้

1) กิจกรรม

- การพยากรณ์ความต้องการสินค้า
- การดำเนินคำสั่งซื้อ
- การวางแผนและการควบคุมการผลิต
- การขนส่ง
- การจัดการสินค้าคงคลัง
- การกระจายสินค้า
- การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การให้บริการลูกค้า
- การจัดการคุณภาพ

2) สถานที่

ในการจัดการโซ่อุปทานประกอบด้วยสถานที่ในการผลิตสินค้า การเก็บรักษา
สินค้าและการกระจายสินค้า เช่น โรงงาน คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า ฯลฯ

3) การขนส่ง

การขนส่งสินค้าที่ใช้ระหว่างโซ่อุปทานนั้นมีทั้งการขนส่งภายในประเทศและ
การขนส่งระหว่างประเทศ เช่น การขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทาง
รถบรรทุก ฯลฯ ในปัจจุบันได้มีการเชื่อมโยงหมวดต่างๆของการขนส่งเป็นการขนส่ง
ต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความสามารถในการให้บริการลูกค้า

ส่วนประกอบของโซ่อุปทานดังกล่าวข้างต้นส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของ
ธุรกิจในการออกแบบโซ่อุปทานจึงควรกำหนดประเด็นสำคัญสำหรับส่วนประกอบต่างๆของโซ่อุปทาน
ซึ่งจะใช้เป็นกลยุทธ์ในการทำให้ให้ธุรกิจเกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนพีชตรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.2 ทบทวนวรรณกรรม

เส้นทางการขนส่งจากกลุ่มประเทศอาเซียนเข้าสู่ประเทศจีนตอนล่าง

ภาพที่ 2.2 เส้นทางการขนส่งจากกลุ่มประเทศอาเซียนเข้าสู่ประเทศจีนตอนล่าง

การขนส่งทางเรือ

ภาพที่ 2.3 การขนส่งทางเรือและท่าเรือของประเทศมาเลเซีย

ที่มา: คู่มือการค้าการลงทุน สหพันธ์รัฐมาเลเซีย, กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม (2556)

รัฐบาลมาเลเซียมีการพัฒนาท่าเรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าทางเรือ โครงการพัฒนาท่าเรือของมาเลเซียส่วนใหญ่แล้วเสร็จตั้งแต่ปี 2543 ซึ่งช่วยยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งทางทะเลได้มากขึ้น ทำให้ท่าเรือของมาเลเซียสามารถรองรับการขนส่งสินค้าทางเรือได้มากถึง

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนพีชตราขายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

280 ล้านตัน เมื่อเทียบกับช่วงปี 2538 ซึ่งขนส่งได้เพียง 174 ล้านตัน และยังมีโครงการขยายท่าเรืออีกในอนาคต ปัจจุบันมาเลเซียมีท่าเรือนานาชาติทั้งสิ้น 7 แห่งได้แก่

1. Port Klang
2. Port of Tanjung Pelepas
3. Kuantan Port
4. Penang Port
5. Johor Port
6. Kemaman Port
7. Bintulu Port

ท่าเรือ 6 แห่งแรกอยู่ที่แหลมมลายู มีเพียง Bintulu Port เท่านั้น ที่อยู่บนเกาะบอร์เนียว ทั้งนี้ Port Klang และ Port of Tanjung Pelepas ได้รับการยอมรับว่าเป็น 1 ใน 10 ของท่าเรือที่ดีที่สุดในเอเชีย สำหรับรายละเอียดของท่าเรือที่สำคัญมีดังนี้

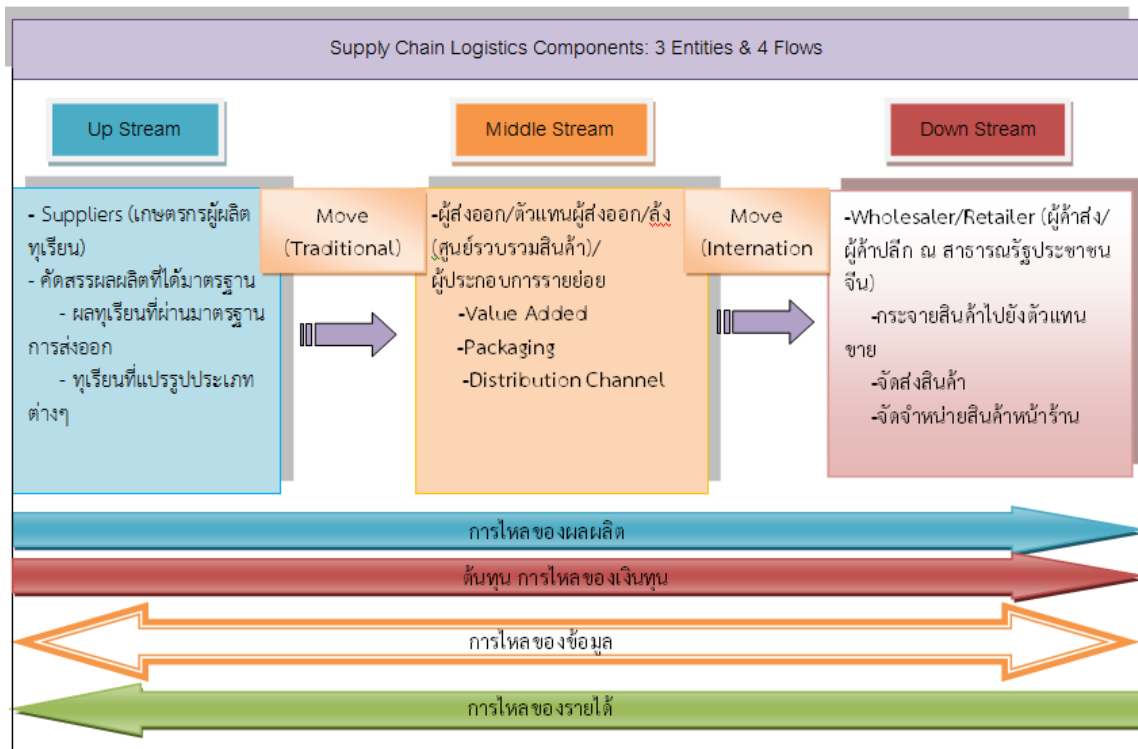
- 1. Port Klang** เป็นท่าเรือสำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่กึ่งกลางชายฝั่งทางตะวันตกของคาบสมุทรมลายู ปริมาณสินค้าที่ขนส่งผ่านท่าเรือแห่งนี้ประมาณ 4.5 ล้านตัน (TEUs) ต่อปี สูงเป็นอันดับ 11 ของโลก มีท่าเรือน้ำลึกที่สามารถรองรับเรือขนส่งสินค้า ขนาดใหญ่ได้ และเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการขนส่งทางทะเล เนื่องจากเป็นท่าเรือที่อยู่ระหว่างช่องแคบมะละกา (Malacca Straits) นอกจากนี้ ยังมี Free Commercial Zone (FCZ) ซึ่งเป็นเขตพิเศษสำหรับการลดหย่อนภาษีและค่าธรรมเนียมต่างๆ ในการ ขนถ่ายสินค้า ด้วยปัจจัยด้านภูมิศาสตร์เพราะเป็นท่าเรือที่เป็นทางผ่านสำหรับการเดินเรือข้ามจากมหาสมุทรอินเดียไปยังมหาสมุทรแอตแลนติก รัฐบาลจึงพยายามผลักดันให้ Port Klang เป็นศูนย์กลางขนถ่ายสินค้าของประเทศและของภูมิภาค (Hub Port) และคาดว่าในปี 2553 ท่าเรือจะสามารถรองรับปริมาณสินค้าได้ถึง 8.4 ล้าน TEUs โดยมีความยาวของท่าเทียบเรือ (Berth Length) รวม 16 กิโลเมตร และมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับท่าเรือปีนัง (Penang Port) สำหรับสินค้าจากภาคใต้ของไทยใช้บริการท่าเรือแห่งนี้ปีละมากกว่า 3 แสน TEUs
- 2. Port of Tanjung Pelepas (PTP)** อยู่ทางตอนใต้ของประเทศติดกับสิงคโปร์ ห่างจากกรุงกัวลาลัมเปอร์เพียง 40 กิโลเมตร เริ่มก่อสร้างเมื่อปี 2542 ปัจจุบันมีท่าเทียบเรือทั้งหมด 12 ท่า สามารถรองรับการขนส่งสินค้าได้ 2.5 ล้าน TEUs ต่อปี เป็นท่าเรือขนาดใหญ่อันดับที่ 16 ของโลก รัฐบาลมีเป้าหมายส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการขนส่งทางทะเลในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยมีสายการเดินเรือ เช่น Mearsk Sealand และ Evergreen Marine Corporation เข้ามาเป็นหุ้นส่วนและย้ายฐานจากท่าเรือสิงคโปร์มาใช้บริการของท่าเรือแห่งนี้ Port of Tanjung Pelepas มีจุดเด่นเพราะตั้งอยู่ในขุมมุมของเส้นทางการเดินเรือหลักที่สำคัญ และจัดสรรพื้นที่เป็นเขตอุตสาหกรรมและกระจายสินค้า โดยมีระบบการเชื่อมต่อกับถนน ทางรถไฟ ท่าอากาศยาน และการขนส่งทางน้ำที่มีประสิทธิภาพ
- 3. Kuantan Port** มีอีกชื่อหนึ่งว่า Kertih-Gebeng Corridor เป็นท่าเรือด้านชายฝั่งตะวันออกเฉียงของแหลมมลายูใช้สำหรับการขนส่งในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

4. Bintulu Port เป็นท่าเรือนานาชาติแห่งเดียวบนเกาะบอร์เนียวและเป็นท่าเรือสำหรับขนส่งก๊าซธรรมชาติเหลวแห่งแรกของประเทศ

2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามระบบห่วงโซ่อุปทานและกระบวนการโลจิสติกส์ของการกระจายสินค้าจากประเทศไทยไปยังตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดในการศึกษากระบวนการกระจายสินค้า (ทุเรียน) เปรียบเทียบกับกระบวนการเชิงโลจิสติกส์

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รุ่งอรุณ ธิมาชัย (2553) ศึกษาการส่งออกทุเรียนสดแช่เย็นไปสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ปริมาณการส่งออกทุเรียนสดแช่แข็งไปสาธารณรัฐประชาชนจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หลังจากที่ได้ทำ ความตกลงเสรีการค้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีน (FTA) แต่ปริมาณการผลิตทุเรียนสดของไทยกลับมี แนวโน้มลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าไทยเป็นผู้ส่งออกทุเรียนรายใหญ่ของโลก แต่กลับไม่มีอำนาจต่อรอง มากนัก การศึกษาพบว่า อุปทานทุเรียนสดแช่เย็นมีมากกว่าอุปสงค์ โดยในช่วงพฤษภาคม-มิถุนายน เป็นช่วงที่ผลผลิตออกมากและไม่สามารถรักษาทุเรียนไว้ได้นาน

ณัฐชดา เดชพ่วง (2559) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศที่มี ผลต่อการส่งออกทุเรียนไปสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 ถึง พ.ศ.2558 รวม 10 ปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติแบบสมการถดถอยพหุเชิงซ้อนและ ใช้วิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แบบกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares - OLS) พบว่า ปัจจัยที่มีผลมากที่สุดได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจีน รองลงมาคือ ราคาส่งออก (F.O.B.) ทุเรียน ไทย ผลผลิตทุเรียนไทย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและมูลค่าการนำเข้าทุเรียนของประเทศ จีน

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์รูปแบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure interview) โดยมีแนวคำถามเป็นแนวการดำเนินการ คำถามและลำดับการถามสามารถยืดหยุ่นได้ แนวคำถามผู้วิจัยใช้เป็นแนวคำถามปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลแบบพรรณนาและข้อมูลในเชิงลึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารรายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติของหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

(2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

กลุ่มที่ 1 เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

สัมภาษณ์เกษตรกรของจังหวัดจันทบุรีโดยการคัดเลือกแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ในการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 ราย โดยใช้แบบสอบถามในการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการผลิตทุเรียนของกลุ่มเกษตรกรในแต่ละขั้นตอนในการผลิตทุเรียนเพื่อการแช่แข็งและฟรีซดราย ผลการศึกษาจากกลุ่มเกษตรกรนี้จะนำมาซึ่งกิจกรรมที่สำคัญ

กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการในประเทศ 15 รายและประเทศมาเลเซีย 10 ราย

รวม 25 ราย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเลือกผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานทุเรียนแช่แข็งและพีชตราขาย เช่น ผู้ประกอบการโรงงานแช่แข็งและพีชตราขาย ตัวแทนบริษัทส่งออก พ่อค้าคนกลาง โดยการคัดเลือกแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ในการสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 25 ราย โดยแบ่งเป็นผู้ประกอบการในประเทศ 15 ราย และประเทศมาเลเซีย 10 ราย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน วิธีการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมเพื่อการขนส่ง การจัดการขนส่ง และการส่งออกไปยังต่างประเทศ ไปถึงผู้บริโภคที่ปลายทาง พร้อมเก็บข้อมูลต้นทุนในแต่ละกระบวนการที่ทำการศึกษาโดยละเอียด ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้ประกอบการตัวอย่างนี้จะทำให้ทราบสัดส่วนต้นทุนในโซ่อุปทานที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตโดยรวมของโซ่อุปทาน เพื่อหาวิธีในการลดต้นทุนให้มากที่สุดโดยที่ประสิทธิภาพในการดำเนินงานไม่ได้รับผลกระทบมากนักรวมถึงการเพิ่มคุณค่าให้แก่ผลผลิต

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

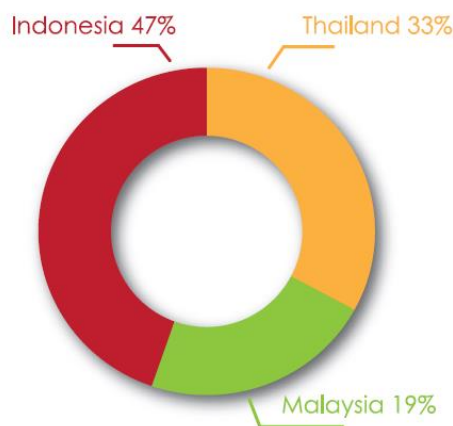
ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จะถูกนำมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย เพื่อสรุปข้อมูลเบื้องต้น และจัดประชุมประชาพิจารณ์ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเสนอความคิดเห็นต่อรูปแบบและข้อสรุป เพื่อประโยชน์ในการสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันของไทยและมาเลเซียในการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดรายรวมถึงการจัดการโซ่อุปทานการส่งออก โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการวิจัยดังนี้

4.1 สถานการณ์การผลิตและการส่งออกทุเรียน

ในปี 2559 ประเทศผู้ผลิตทุเรียนมีจำนวนมากขึ้นโดยพบว่า ปริมาณการผลิตทั้งโลก 1.6 พันล้านกิโลกรัม ประเทศที่มีปริมาณการผลิตทุเรียนมากที่สุดในโลกได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย 47% รองลงมาได้แก่ ประเทศไทย 33% และมาเลเซีย 19% นอกจากนี้ยังมีผู้ผลิตอื่นๆ เช่น เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และออสเตรเลีย รวมปริมาณผลผลิตประมาณ 5% และมีการใช้บริโภคภายในประเทศจำนวนมากและส่งออกไปยังต่างประเทศน้อย (ภาพที่ 4.1)

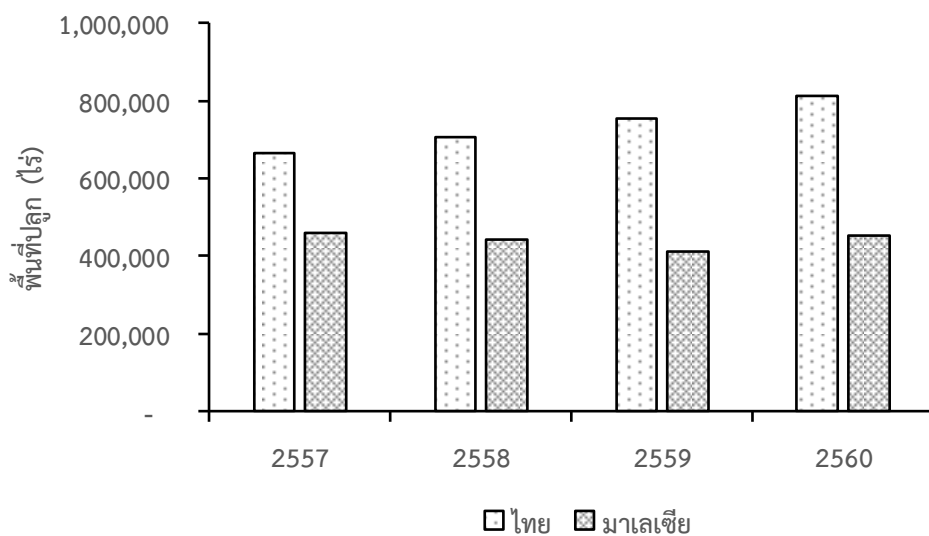
ภาพที่ 4.1 ปริมาณผลผลิตทุเรียน
ที่มา: Durian global market report (durian harvest)

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

พื้นที่ปลูก

ในประเทศไทยเนื้อที่ปลูกทุเรียนมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในแหล่งผลิตสำคัญในภาคตะวันออกและภาคใต้ โดยในปี 2557 เนื้อที่ปลูกทุเรียนเท่ากับ 666,504 ไร่ และปี 2560 เพิ่มขึ้นเป็น 813,644 ไร่ (ข้อมูลจากการวิเคราะห์) คิดเป็นร้อยละ 22 (ภาพที่ 4.2) เนื่องจากในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา ราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี บางพื้นที่มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้น และปลูกแทนพืชชนิดอื่น

ในมาเลเซีย พื้นที่ปลูกค่อนข้างคงที่โดย ในปี 2557 เนื้อที่ปลูกทุเรียนเท่ากับ 460,625 ไร่ และปี 2560 ลดลงเป็น 452,500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1 (ภาพที่ 4.2) เนื่องจากการส่งออกทุเรียนเป็นไปได้ยาก ในประเทศจีนมีการอนุญาตให้นำเข้าเฉพาะทุเรียนแช่แข็ง

ภาพที่ 4.2 พื้นที่ปลูกทุเรียน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ

<https://www.statista.com/statistics/1000900/malaysia-planted-areas-for-durian/>

ปริมาณผลผลิต

ในประเทศไทย ทุเรียนที่เกษตรกรนิยมปลูกได้แก่ พันธุ์หมอนทอง ชะนี ก้านยาว ซึ่งมีราคาสูงประมาณ 150 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่ทุเรียนที่นิยมปลูกในมาเลเซียได้แก่ พันธุ์ มูซานคิง ซึ่งมีราคาสูงถึง 750 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่พันธุ์อื่นๆ เช่น red prawn ซึ่งมีราคาต่ำกว่าเท่ากับ 360 บาทต่อกิโลกรัม ส่งผลให้ต้นทุนผลผลิตสูง การแปรรูปทุเรียนเป็นไปอย่างจำกัด

**ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน**

ตารางที่ 4.1 ชนิดและราคาของทุเรียนไทยและมาเลเซีย

ชื่อ	ชื่อ(อื่นๆ)	ประเทศ	รหัส	ราคา(บาท/กก.)
หมอนทอง	Golden Pillow	ไทย	D159	120-150
ก้านยาว	Kan Yao, Gaan Yaow, Gan You, Gaanyao	ไทย	D158	120-150
ชะนี	Gibon	ไทย	D123	90-150
มูชานคิง	Man Shan Wang, Raja Kunyit	มาเลเซีย	D197	600-750
Sultan	Bukit Merah	มาเลเซีย	D24	360-450
Golden Phoenix	Jin Feng	มาเลเซีย	-	300-450
Red Prawn	Hong Xia, Ang Hei, Ang Heh	มาเลเซีย	-	180-360
Green Bamboo	Tek Kah, Zhu Jiao, Qing Zhu, Buluh Bawa	มาเลเซีย	D160	180-360
D101	-	มาเลเซีย	D101	180-240
D13	-	มาเลเซีย	D13	180-240

ที่มา: Trade map -Durian global market report (durian harvest)

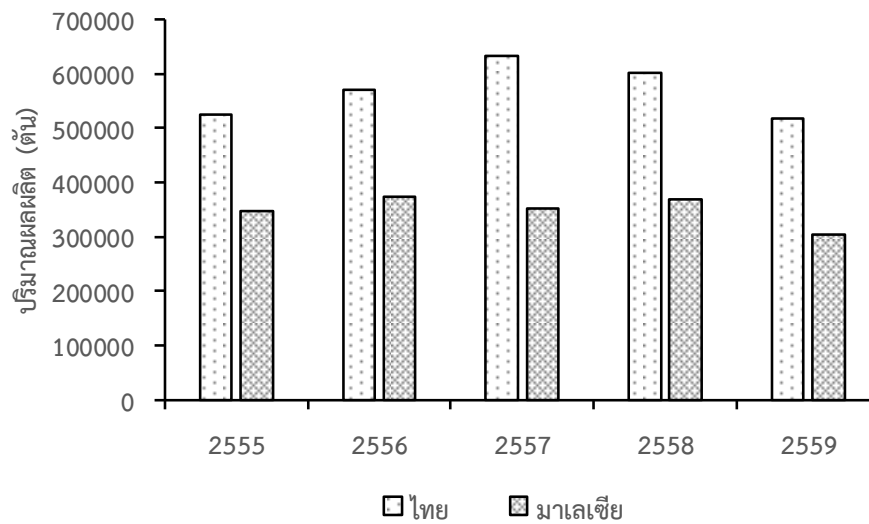
ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ทุเรียนเป็นผลไม้เมืองร้อน ซึ่งในประเทศไทยฤดูกาลของทุเรียนเริ่มจากภาคตะวันออก ซึ่งมีระยะเวลาเก็บเกี่ยวตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน หลังจากนั้นจะเข้าสู่ฤดูกาลผลิตทุเรียนของภาคใต้ คือ เดือนกรกฎาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งผลผลิตจะมีมากในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม จัดเป็นฤดูกาลทุเรียนของภาคใต้ อย่างไรก็ตามการผลิตของภาคใต้เกษตรกรนิยมทำนอกฤดูกาลจึงทำให้ผลผลิตออกในเดือนต่างๆ เกือบตลอดทั้งปี หากมีปริมาณไม่มาก (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ฤดูกาลของทุเรียน

พื้นที่ผลิต	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ภาคตะวันออก			■	■	■	■						
ภาคใต้	■	■					■	■	■	■	■	■
มาเลเซีย	■	■					■	■	■	■	■	■

ในระหว่างปี 2555-2559 ประเทศไทยและมาเลเซียมีปริมาณผลผลิตทุเรียนไม่แน่นอน แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากพื้นที่ปลูก โดยในปี 2557-2559 ผลผลิตทุเรียนทั้งของไทยและมาเลเซียมีปริมาณลดลง เนื่องจากสภาพภูมิอากาศแปรปรวน อากาศร้อนไม่เอื้ออำนวยต่อการติดดอกออกผล (ภาพที่ 4.3)

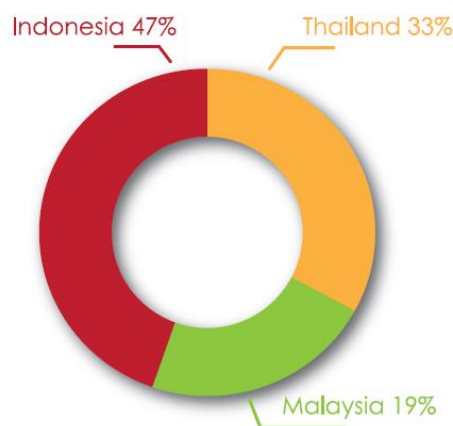
ภาพที่ 4.3 ปริมาณผลผลิตทุเรียนในประเทศไทย

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4.2 การส่งออก

ในการค้าทุเรียนโลก ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกทุเรียนรายใหญ่ของโลก ในปี 2559 ประเทศไทยมีสัดส่วนการค้าสูงสุด 95% เท่ากับ 402.7 ล้านกิโลกรัม รองลงมาได้แก่ ประเทศมาเลเซีย 5% เท่ากับ 17.75 ล้านกิโลกรัม (ภาพที่ 4.4) ซึ่งตลาดหลักสำคัญของไทยคือสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี 2559

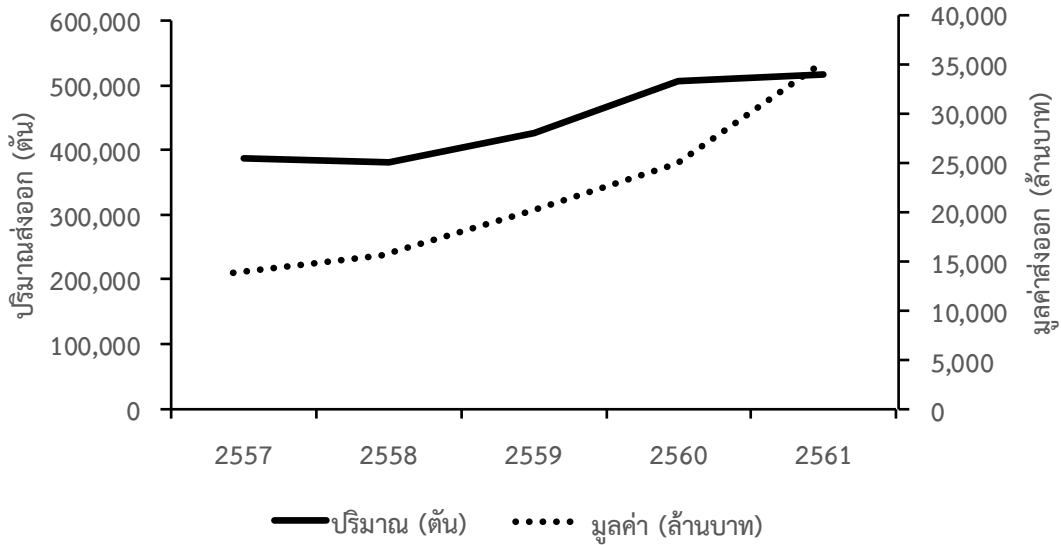
สำหรับการส่งออกทุเรียนของประเทศไทยมีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นต่อเนื่องโดยในปี 2561 ปริมาณการส่งออกเท่ากับ 515,985 ตัน มูลค่าเท่ากับ 35,333 ล้านบาท (ภาพที่ 4.5) โดยส่งออกในรูปแบบทุเรียนสดประมาณร้อยละ 95 ของการส่งออกทั้งหมด ส่วนที่เหลือเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปได้แก่ ทุเรียนแช่แข็ง ทุเรียนกวน ทุเรียนฟรีซดราย เป็นต้น (ตารางที่ 4.3) ทั้งนี้การเพิ่มขึ้นของปริมาณการส่งออกขึ้นกับปริมาณผลผลิตภายในประเทศ โดยในช่วงปี 2560-2561 การเพิ่มขึ้นของปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากสภาพภูมิอากาศแปรปรวน อากาศร้อนไม่เอื้ออำนวยต่อการติดดอกออก

ภาพที่ 4.4 ปริมาณการค้าทุเรียนโลก

ที่มา: Trade map -Durian global market report (durian harvest)

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ภาพที่ 4.5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของทุเรียนไทย

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4.3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของทุเรียนสดและแปรรูป

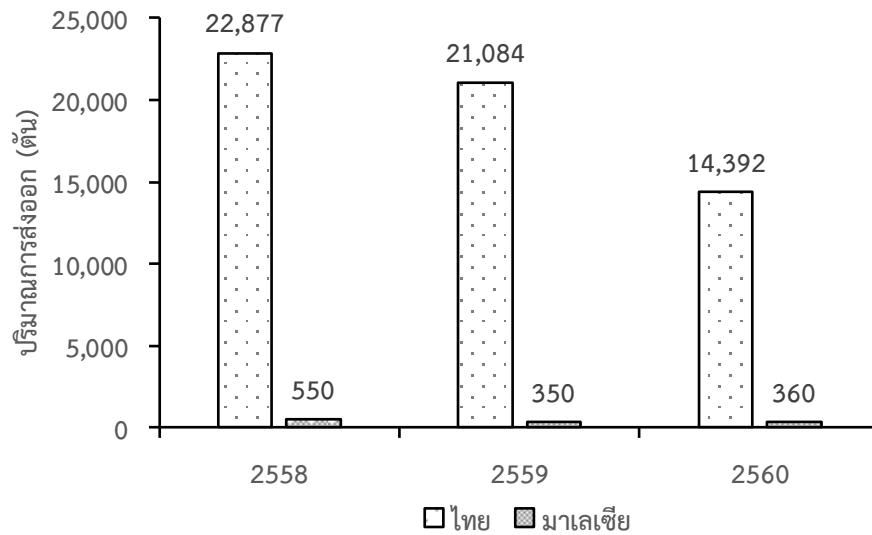
ประเภท	2560		2561	
	ปริมาณ(กก)	มูลค่า(บาท)	ปริมาณ(กก)	มูลค่า(บาท)
ทุเรียน แช่เย็นจนแช่แข็ง	13,303,229	2,275,627,379	19,981,519	4,644,828,628
ทุเรียนกวน	1,088,877	137,547,456	1,517,535	155,468,904
ทุเรียนสด	490,488,993	22,098,444,470	494,067,772	30,186,971,435
ทุเรียนอบแห้ง	544,787	431,330,446	417,916	346,188,262
รวม	505,425,886	24,942,949,751	515,984,742	35,333,457,229

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำหรับทุเรียนแปรรูป ได้แก่ ทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนกวน ปริมาณการส่งออกของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง โดยในปี 2558 มีปริมาณส่งออกเท่ากับ 22,877 ตัน และลดลงในปี 2560 มีปริมาณส่งออกเท่ากับ 14,392 ตัน ในขณะที่ประเทศมาเลเซียมีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน โดยในปี 2558 มีปริมาณส่งออกเท่ากับ 550 ตัน และลดลงในปี 2560 มีปริมาณส่งออกเท่ากับ 360 ตัน

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการส่งออกระหว่างประเทศมาเลเซียและประเทศไทย มีปริมาณการส่งออกคิด
เป็น 2% ของประเทศไทย (ภาพที่ 4.6)

ภาพที่ 4.6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของทุเรียนไทยและมาเลเซีย
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ Malaysian Quarantine and Inspection Services (MAQIS), 2018

**ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน**

ตารางที่ 4.4 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งและราคาส่งออกทุเรียน ปี 2555 – 2559

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกร ขายได้ ^{1/}		ราคาขายส่ง ตลาดกรุงเทพฯ ^{2/}		ราคาส่งออก ^{3/}		
	หอมทอง	ชะนี	หอมทอง	ชะนี	ทุเรียนสด	ทุเรียนแช่แข็ง	ทุเรียนกวน
2555	31.92	19.80	43.98	29.00	17.64	52.85	88.16
2556	40.45	15.14	54.98	30.01	20.01	64.16	124.31
2557	34.29	23.76	47.83	32.50	33.65	65.99	127.53
2558	46.96	31.11	67.89	47.50	36.98	87.65	119.53
2559*	63.00	42.00	90.00	70.00	43.00	98.65	125.80
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	16.28	24.91	17.84	23.10	27.07	16.99	6.95

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมการค้าภายใน

^{3/} จากการค้าคำนวณ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

จากรายงานสถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มของสำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2560) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก ดังนี้

1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

เกษตรกรมีแนวโน้มปลูกทุเรียนมากขึ้น เนื่องจากในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมาราคาทุเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีและปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกยางพารา และผลไม้ชนิดอื่น ๆ มาปลูกทุเรียน และการปลูกแซมในสวนกาแฟโดยเกษตรกรดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาสวนผลไม้มากขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานการส่งออกนอกจากนี้ยังมีปัญหาโรครากเน่าโคนเน่า (ไฟทอปเธอร่า) ซึ่งเกิดจากเชื้อราในทุเรียน และปัญหาโรคหนอนเจาะทุเรียน ทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาดซึ่งส่งผลต่อการส่งออก

2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออก

2.1 จากรายงานสถานการณ์ทุเรียนตลาดทุเรียนมีแนวโน้มความต้องการปรับตัวสูงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยทุเรียนสดคุณภาพดีจะส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดหลักของการส่งออกทุเรียนสด โดยสามารถส่งออกได้ทั้งทางเรือ และทางบกตามเส้นทาง R9 R3 และ R12 สำหรับทุเรียนเกรดรองส่งออกไปยังมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ส่วนทุเรียนเกรดคละและตก

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

เกรดส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านผ่านการค้าชายแดนรวมทั้งทุเรียนแช่แข็งแบบแกะเปลือกส่งออกไปประเทศแถบยุโรป เช่น เยอรมนี และแคนาดา โดยในปี 2559ในพื้นที่แหล่งผลิตได้มีโรงคัดบรรจุผลไม้ (ล้าง) มาตั้งจุดรับซื้อผลไม้ โดยเฉพาะทุเรียนและมังคุดเป็นจำนวนมากส่วนใหญ่มาเข้าพื้นที่ดำเนินการส่งออกเป็นรายปี และรับจ้างบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ผลไม้เพื่อการส่งออก

2.2 ด้านกฎระเบียบการนำเข้าผลไม้ มณฑลกว่างสี สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ก่อสร้างด่านนำเข้าผลไม้เพิ่มอีก 3 ด่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้าผลไม้ของประเทศอาเซียน โดยปัจจุบันมณฑลกว่างสีมีด่านนำเข้าและส่งออกผลไม้ 3 ด่าน ได้แก่ ด่านผิงเสี้ยน ด่านท่าเรือฟางแงะ ละด่านท่าอากาศยานกู่ยฺหลิน ซึ่งมณฑลกว่างสีเป็นช่องทางการนำเข้าผลไม้ของอาเซียนที่ใหญ่ที่สุด แต่ยังไม่สามารถรองรับปริมาณความต้องการของผลไม้ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้ ภาครัฐของสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงได้ขยายการก่อสร้างด่านนำเข้าผลไม้ ณ มณฑลกว่างสีเพิ่มอีก 3 ด่าน ได้แก่ ด่านหลงปาง ด่านตงวิ้งและด่านท่าเรือคลังสินค้าทัณฑ์บนฉินโจว จึงทำให้ปัจจุบันมณฑลกว่างสีมีด่านนำเข้าผลไม้รวมทั้งสิ้น 6 ด่าน

2.3 ปี 2559 ต้นทุนค่าขนส่งทางเรือมีแนวโน้มลดลงจากปี 2558 อย่างมาก จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ยังชะลอตัว ส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของไทยขยายตัวติดลบ ปริมาณความต้องการขนส่งสินค้าลดลง ขณะที่ปริมาณของเรือมีมากกว่าความต้องการของสินค้าที่ขนส่ง จึงส่งผลให้อัตราค่าขนส่ง (freight) ปรับตัวลดลง ซึ่งส่งผลดีต่อต้นทุนการส่งออกผลไม้ของไทยเข้าสู่ตลาดจีน โดยค่าระวางเรือในปี 2559 ปรับลดลงจากปีที่ผ่านมาค่อนข้างมาก โดยในช่วงฤดูการผลิตทุเรียนออกสู่ตลาดมากค่าระวางเรือจากไทยไปฮ่องกง และจากไทยไปเซี่ยงไฮ้มีอัตรา 100 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 300 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุต ตามลำดับ (มีค่าระวางตู้ละ 3,523 บาทและ 10,569 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนเมษายน - กันยายน 2559 เฉลี่ย 35.23 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2558 ที่มีค่าระวางเรือต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุต สูงสุดประมาณ 1,200 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,400 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (คิดเป็นเงินบาท มีค่าระวางตู้ละ 41,292 บาท

2.4 ภาวะเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าของไทยมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างมั่นคงและต่อเนื่องในช่วงไตรมาส 1-3 ซึ่งเป็นผลมาจากการค้าต่างประเทศมีแนวโน้มฟื้นตัว การนำเข้าส่งออกมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และการบริโภคมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ดังนั้น จึงเป็นโอกาสในส่งออกผลไม้ของไทย ซึ่งการส่งออกทุเรียนไปจีนยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา แม้ว่าผลผลิตจะลดลงแต่ความต้องการยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนพีชทรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตลาดผลไม้ของมาเลเซีย

ภาคการเกษตรในประเทศมาเลเซียเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลคือกระทรวงเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร (Ministry of Agriculture and Agro-Based Industry) ด้านผลไม้มี 4 องค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ Department of Agriculture (DOA), Federal Agricultural Marketing Agency (FAMA), “Lembaga Pertubuhan Peladang” (LPP) หรือ Board of Farmer’s Organization Malaysian, Pineapple Industry Board (MPIB).

ขั้นตอนแรกเริ่มต้นก่อนที่เกษตรกรเริ่มปลูกพืชผลใด ๆ FAMA จะแนะนำพวกเขาเกี่ยวกับสถิติในปัจจุบัน สินค้าที่เหมาะสมและเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชเพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน ส่วน DOA มีบทบาทในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเภทของที่ดิน เมล็ดพืชและปุ๋ยที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ คณะกรรมการของเกษตรกร (LPP) จะลงทะเบียนเกษตรกรเหล่านี้ภายใต้หน่วยงานกำกับดูแลและรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือด้านวิศวกรรม เช่น รถแทรกเตอร์และระบบชลประทาน เป็นต้น สถาบันวิจัยและพัฒนาการเกษตรของมาเลเซีย (MARDI) ได้ให้คำปรึกษาและให้บริการด้านเทคนิคแก่เกษตรกรเช่นการควบคุมโรคและการเพิ่มผลผลิต คณะกรรมการอุตสาหกรรมสับปะรดของมาเลเซีย หรือ MPIB เป็นหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อประสานงานกิจกรรมและการวิจัยเกี่ยวกับสับปะรดเนื่องจากเป็นผลไม้ที่มีการผลิตมากที่สุดในประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้จากองค์กรดังกล่าวข้างต้นมาเลเซียมีสถาบันการเงินหนึ่งแห่งคือ AGROBANK โดยให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่เกษตรกรในการเพาะปลูกพืชผล ส่วนที่สองในช่วงการเพาะปลูกผลไม้ DOA FAMA MARDI จะมีการเยี่ยมชมเพื่อให้แน่ใจว่าการเพาะปลูกประสบความสำเร็จ สุดท้าย FAMA จะซื้อผลไม้เมื่อได้รับการร้องขอหลังจากเก็บเกี่ยวผลไม้

ตลาดทุเรียนของมาเลเซีย

ไทยครองตลาดการส่งออกทุเรียนมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะฮ่องกงนำเข้าทุเรียนจากไทย มูลค่า 307 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือมีสัดส่วนร้อยละ 95 ถือเป็นตลาดส่งออกทุเรียนของไทยที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ในปัจจุบันทุเรียนจากมาเลเซียเริ่มเข้ามามีบทบาทในตลาดฮ่องกง ปฏิเสธไม่ได้ว่าตอนนี้มาเลเซียเริ่มขยายส่วนแบ่งตลาดอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ส่วนหนึ่งของทุเรียนที่นำเข้าที่ฮ่องกงจะถูกส่ง (Re-Export) ไปยังจีนแผ่นดินใหญ่ เนื่องจากช่องทางการนำเข้าของฮ่องกงนั้นหลากหลาย และเอื้อต่อการทำการค้ามากกว่า จากสถิติกรมการค้าฮ่องกง (Trade Statistics Department) พบว่าปีที่ผ่านมา มูลค่าการส่งออกต่อ (Re-Export) ทุเรียนสดจากฮ่องกงไปยังประเทศจีนอยู่ที่ 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สภาพทางภูมิศาสตร์ทำให้ทุเรียนจากมาเลเซียมีสายพันธุ์ที่หลากหลาย ตั้งแต่เนื้อสีเหลืองทองไปจนถึงสีแดง โดยพันธุ์ที่เป็นที่นิยมมากคือ มูซานคิง (D197) หรือพันธุ์คุณยิตที่ขึ้นชื่อว่าเป็นราชาแห่งทุเรียน มีลักษณะเด่นคือพุ่มเล็ก เนื้อสีเหลืองเข้ม กลิ่นฉุนและรสหวานจัด อีกพันธุ์ที่ถูกส่งมายังฮ่องกงคือ D24 ได้ชื่อว่าเป็นทุเรียนพันธุ์ยอดนิยมและราคาแพงที่สุดในปัจจุบัน เนื้อมีสีเหลือง รสชาติหวานนุ่ม ไม่เหนียวมาก

ตลาดหลักของทุเรียนจากมาเลเซียจะอยู่ที่สิงคโปร์ โดยในปี 2558 ร้อยละ 48 ของทุเรียนจากมาเลเซียถูกส่งไปยังสิงคโปร์ ในขณะที่ร้อยละ 12.1 ส่งมายังฮ่องกง อย่างไรก็ตามทุเรียนจากมาเลเซียถือว่า

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ได้รับการตอบรับที่ดีจากชาวฮ่องกง จากสถิติจะพบว่ามียอดนำเข้าที่สูงขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากร้อยละ 5.91 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 25 ในปี 2557

นอกจากเรื่องรสชาติการส่งออกทุเรียนจากมาเลเซียได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากรัฐบาล ซึ่งเป็นหนึ่งในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรของภาครัฐ The National Agro-Food policy (2554-2563) หลักสำคัญคือการทำให้อุตสาหกรรมเกษตรเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและเพิ่มมูลค่าการค้าของประเทศที่ซึ่งมาเลเซียติดลบมาตลอด แผนนี้เห็นได้ชัดเมื่อปี 2554 ที่มาเลเซียเริ่มรุกตลาดทุเรียนในจีน

ในส่วนของตลาด มาเลเซียทำแผนการตลาดเชิงรุก โดยการติดต่อผู้นำเข้าท้องถิ่นเพื่อนำเสนอทุเรียนโดยตรงและยังมีตามสื่อโฆษณาต่างๆ เพื่อเสนอภาพลักษณ์ที่ดีของทุเรียนจากมาเลเซีย จากการสำรวจมีบางห้างโดยเฉพาะห้างระดับกลางขึ้นไป จะมีส่วนที่จัดแสดงเพื่อประชาสัมพันธ์ทุเรียนจากมาเลเซียโดยเฉพาะ และยังมีร้านผลิตภัณฑ์แปรรูปจากทุเรียนมาเลเซีย ทั้งไอศกรีม ขนมหวาน โดยอาศัยการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามราคาทุเรียนไทยจะถูกกว่ามากเมื่อเทียบกับมาเลเซีย ถึงแม้ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มาเลเซียพยายามจะลดราคาลงเพื่อแข่งขันกับไทยมากขึ้น แต่ยังคงถือว่าราคาสูงกว่าทุเรียนในท้องตลาดอยู่มาก

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบราคาทุเรียนไทยและมาเลเซีย

ตารางเทียบราคา	ไทย	มาเลเซีย
ลูก / HKD	18/kg	38/100g.
แพ็ค/HKD	35-40/100g.	98/100g.

4.3 ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

4.3.1 ด้านอุปสงค์

4.3.1.1 อุปสงค์ของทุเรียนแช่แข็ง

ความต้องการบริโภคทุเรียนแช่แข็งของมาเลเซียและไทยมีสูง เนื่องจากผู้บริโภคชาวจีนที่เป็นตลาดหลักมีความชื่นชอบทุเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้ผลิตภัณฑ์ทุเรียนแช่แข็งสามารถส่งออกและมีราคาสูง มาเลเซียเน้นการส่งออกทุเรียนพันธุ์มูซานคิง ในขณะที่ไทยเน้นส่งออกพันธุ์หมอนทอง สำหรับการส่งออกทุเรียนแช่แข็งในประเทศไทยส่วนใหญ่จะมีนักลงทุนชาวจีนเป็นหุ้นส่วนในการลงทุนตั้งโรงงานแช่แข็งและเป็นผู้ส่งออกทุเรียนไปยังฮ่องกงและประเทศจีน ดังนั้นตลาดของทุเรียนแช่แข็งของไทยคือประเทศจีน ส่วนทางด้านมาเลเซียบริษัททุเรียนแช่แข็งส่วนใหญ่เป็นของคนมาเลเซียและมีการร่วมลงทุนกับนักลงทุนชาวจีนเช่นกัน ผู้ประกอบการมีมาเลเซียมีทั้งเป็นผู้ลงทุนในโรงงานทั้งหมดและทำการส่งออกจากมาเลเซียไปจีนเองและผ่านคนกลางเพื่อการส่งออก ผู้ประกอบการมาเลเซียที่ส่งออกเองให้

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

สัมภาษณ์ว่า บริษัทเป็นผู้ผลิตส่งออกเองและทำการตลาดเอง ส่วนการขนส่งและการเตรียมเอกสารส่งออกให้ บริษัทจัดจ้างบุคคลภายนอก และ บริษัทตัวแทนผู้นำเข้าและส่งออกเป็นผู้ดำเนินการ

เนื่องจากการลงทุนในการผลิตทุเรียนแช่แข็งเป็นของนักธุรกิจชาวจีนเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งไทยสามารถผลิตทุเรียนได้ในปริมาณมาก ทำให้ไทยได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยมีตลาดหลักเป็นประเทศจีน ในขณะที่มาเลเซียมีปริมาณผลผลิตไม่มากนัก ทำให้การผลิตเข้าสู่ตลาดยังเสียเปรียบไทยอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ผลผลิตของทั้งสองประเทศยังไม่มี ความหลากหลายของตลาดเพราะตลาดหลักคือผู้บริโภคชาวจีนและฮ่องกง

4.3.1.2 ด้านอุปสงค์ของทุเรียนฟรีซดราย

ธุรกิจทุเรียนฟรีซดรายในประเทศไทยส่วนใหญ่ขายให้กับนักท่องเที่ยวจีน ฮ่องกง และมาเลเซียที่มาเที่ยวในประเทศไทย ลักษณะการซื้อคือซื้อตามคำแนะนำของไกด์นำเที่ยว การตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทนี้ของคนจีนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับราคาสินค้าเป็นหลัก มีบางบริษัทส่งออกต่างประเทศซึ่งตลาดหลัก คือ จีน ฮ่องกง ไต้หวัน ผู้บริโภคคนไทยไม่นิยมรับประทานทุเรียนฟรีซดราย เนื่องจากยังไม่เป็นที่รู้จักและราคาสูง ส่วนทางด้านมาเลเซียไม่ได้ผลิตทุเรียนฟรีซดรายแต่มีการแปรรูปในรูปแบบอื่น เช่น ขนมไหว้พระจันทร์ใส่ทุเรียน ลูกอมทุเรียน เค้กทุเรียน เป็นต้น ผู้ประกอบการแปรรูปทุเรียนมาเลเซียกล่าวว่า ทางบริษัทกำลังทำการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับทุเรียนสดแบบพร้อมทาน (ready to eat) แต่ไม่ใช่แบบแช่แข็งและไม่ใช่แบบสด อีกทั้งบริษัทมีนโยบายขยายตลาดไปยังยุโรปและอเมริกาจากการสังเกตแนวโน้มที่ผู้บริโภคจะนิยมรับประทานทุเรียนมากขึ้น ทั้งนี้บริษัทยังไม่สามารถส่งทุเรียนสดไปยังผู้บริโภคโดยตรงที่จีนได้จึงต้องส่งทุเรียนแปรรูปไปตีตลาดแทน

4.3.2 ด้านยุทธศาสตร์โครงสร้างและการแข่งขันของประเทศ

4.3.2.1 ด้านยุทธศาสตร์โครงสร้างและการแข่งขันของประเทศของทุเรียนแช่แข็ง

ธุรกิจทุเรียนแช่แข็งในประเทศไทยส่วนใหญ่ผู้ลงทุนเป็นนักลงทุนชาวจีนและเป็นผู้ส่งออก ดังนั้นธุรกิจทุเรียนแช่แข็งของไทยส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทใหญ่ที่มีเงินลงทุนมาก ส่วนทางด้านมาเลเซียบริษัททุเรียนแช่แข็งมีทั้งเป็นของคนมาเลเซียเชื้อสายจีนเป็นผู้ลงทุนในโรงงานทั้งหมดและบริษัทเอกชนได้รับการเข้าจากรัฐบาลให้ทำธุรกิจโดยซื้อวัตถุดิบจากสวนที่ได้รับมาตรฐานจาก FAMA เท่านั้น และทำการส่งออกจากมาเลเซียไปจีนเอง ด้านการแข่งขันทั้งมาเลเซียและไทยมีการแข่งขันในด้านการซื้อวัตถุดิบสูง เนื่องจากปริมาณทุเรียนไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ทุเรียนราคาสูงและต้องแข่งขันกันเพื่อให้ได้วัตถุดิบมา

4.3.2.2 ด้านยุทธศาสตร์โครงสร้างและการแข่งขันของประเทศของทุเรียนฟรีซดราย

ธุรกิจทุเรียนฟรีซดรายในประเทศไทยมีการแข่งขันกันสูงเนื่องจากมีคู่แข่งจำนวนมาก ทำให้เกิดการขายตัดราคากันเอง การเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการแปรรูปฟรีซดรายในช่วงปีที่ผ่านมา ผู้ประกอบการไทยได้ให้สัมภาษณ์ว่า เนื่องจากเทคโนโลยีที่ผลิตทุเรียนฟรีซดรายสามารถผลิตได้ในประเทศไทย ทำให้เครื่องจักรมีราคาถูกลง นักธุรกิจจึงไม่จำเป็นต้องหาซื้อเครื่องจักรและลงทุนโดยใช้เงินมากเหมือน

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อก่อน ทั้งนี้ก็ปัจจัยที่ส่งผลให้ราคาทุเรียนฟรีซดรายในประเทศไทยต่ำลง เนื่องจากการที่ไม่มีช่องทางที่หลากหลายในการจัดจำหน่าย เมื่อผู้ประกอบการมุ่งเน้นตลาดนักท่องเที่ยวจีน ฮองกง มาเลเซียที่มายประเทศไทยทำให้สินค้าล้นตลาด เมื่อมีผู้ผลิตมากขึ้นพ่อค้าคนกลางจึงมีอำนาจการต่อรองมากขึ้น ส่วนธุรกิจแปรรูปสินค้าทุเรียนของมาเลเซียส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศมากกว่าขายในประเทศ ซึ่งมีการแข่งขันสูงเช่นกัน โดยแข่งขันกับผู้ผลิตที่จีนซึ่งต้นทุนถูกกว่า ผู้ประกอบการมาเลเซียกล่าวว่า ทางบริษัทมีการแปรรูปหลายอย่างและ ลงทุนมากในการซื้อเครื่องจักรแปรรูป ทางบริษัทแปรรูปผลไม้อื่นๆด้วย แต่ทุเรียนเป็นตัวหลักในการแปรรูป

4.3.3 ปัจจัยการผลิตในประเทศ

4.3.3.1 ปัจจัยการผลิตในประเทศของทุเรียนแช่แข็ง

การผลิตทุเรียนแช่แข็งในประเทศไทยนิยมใช้ระบบ Air blast โดยใช้ลมเย็น (ประมาณ -40°C) ห้องเย็นประเภทนี้มีไว้สำหรับแช่แข็งสินค้าให้เย็นเร็ว ระบบ Air blast ใช้เงินลงทุนเริ่มต้นสูงแต่ต้นทุนการดำเนินการผลิตต่ำ ส่วนของทางมาเลเซียนิยมใช้ระบบ individual quick freezing (IQF) ซึ่งระบบนี้ใช้เงินลงทุนเริ่มต้นต่ำแต่ต้นทุนในการดำเนินการสูง เนื่องจากราคาของสารทำความเย็นมีราคาแพงมาก โดยผู้ผลิตมาเลเซียนิยมใช้ในโตรเจนในการทำ ความเย็น นอกจากนี้ทั้งไทยและมาเลเซียประสบปัญหาตลาดแคลนทุเรียน เนื่องด้วยความต้องการเพิ่มขึ้นสูงแต่กำลังการผลิตทุเรียนยังไม่มากพอต่อความต้องการของตลาดจึงจำเป็นต้องซื้อทุเรียนในราคาสูง โดยราคารับซื้อทุเรียนเพื่อทำทุเรียนแช่แข็งและฟรีซดรายของไทยพันธุ์หมอนทอง กิโลกรัมละ 50-60บาท/กิโลกรัม การตั้งราคาเป็นไปตามกลไกตลาด ส่วนมาเลเซียพันธุ์มูฮานคิง กิโลกรัมละ 65 ริงกิต/กิโลกรัม การตั้งราคาเป็นไปตามกลไกตลาดเช่นกัน อีกประการหนึ่ง ประเทศไทยและมาเลเซียขาดแคลนแรงงานในการผลิตเหมือนกัน โดยเฉพาะฤดูทุเรียนที่ต้องการแรงงานในการผลิตเป็นจำนวนมาก แรงงานในการผลิตของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นชาวกำพูชาและเขมรและจ่ายค่าแรงเท่าแรงงานคนไทย อัตราการลาออกของแรงงานไทยค่อนข้างสูงทำให้ส่งผลเสียต่อการผลิตและแรงงานไทยส่วนใหญ่ไม่มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินการส่งออกด้านมาเลเซียแรงงานเป็นคนมาเลเซียและฟิลิปปินส์ ผู้ประกอบการมาเลเซียได้กล่าวว่า แรงงานทำงานตั้งแต่แปดโมงเช้าถึงเที่ยงคืน การผลิตใช้เวลาภายใน 24 ชั่วโมง ในการทำทุเรียนสดแกะส่งจีน 20 ตัน วิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียนที่ต่างกันของประเทศไทยและมาเลเซีย ส่งผลให้ระยะเวลาในการเก็บรักษาต่างกัน โดยประเทศไทยทำการเก็บเกี่ยวทุเรียนโดยตัดทุเรียนที่ความแก่ประมาณ 85% ขึ้นไป นำไปแกะเพื่อทำเป็นทุเรียนแช่แข็งและส่งไปทางรถโดยใช้ตู้คอนเทนเนอร์เพื่อรักษาอุณหภูมิทำให้ระยะเวลาเก็บอยู่ได้นาน ในขณะที่มาเลเซียทำการเก็บเกี่ยวด้วยการให้ทุเรียนหล่นจากต้นแล้วจึงนำไปแกะเพื่อทำเป็นทุเรียนแช่แข็ง เมื่อบรรจุหีบห่อออกมาจะใช้วิธีการขนส่งทางอากาศโดยบรรจุลงกล่องโฟมเพื่อรักษาอุณหภูมิ สินค้าจึงจะมีอายุการเก็บรักษาแค่ 3 วัน ส่วนในด้านเงินทุนนั้น ประเทศไทยส่วนใหญ่จะมีนักลงทุนชาวจีนเป็นหุ้นส่วนในการลงทุนโรงงานแช่แข็งและเป็นผู้ส่งออกทุเรียนจึงไม่มีปัญหาเรื่องเงินทุนด้านประเทศมาเลเซีย รัฐบาลช่วยลงทุนเช่น การสร้างโรงงานและช่วยในเรื่องการตลาด ยกเว้นเครื่องมือการผลิตทางบริษัทลงทุนเอง

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

4.3.3.2 ปัจจัยการผลิตในประเทศของทุเรียนฟรีซดราย

ด้านเทคโนโลยีทางประเทศไทยสามารถผลิตเครื่องฟรีซดรายได้เอง ทำให้ต้นทุนการซื้อเครื่องจักรถูกลง ทางประเทศมาเลเซียมีการลงทุนด้านเครื่องจักรในการแปรรูปเช่นกัน ด้านความต้องการของทุเรียนเป็นที่ต้องการทางการตลาดส่งผลให้ราคาสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตทุเรียนแปรรูปของทั้งประเทศไทยและมาเลเซียสูงขึ้น

สืบเนื่องจากต้นทุนทุเรียนสดในมาเลเซียสูงมาก จากนโยบายการตลาดผลสดของรัฐบาลมาเลเซียที่ผลักดันให้ทุเรียนพันธุ์มูซานคิงและพันธุ์อื่นๆเป็นทุเรียนเกรดพรีเมียม ทำให้ต้นทุนวัตถุดิบของมาเลเซียสูงมากจนโรงงานแปรรูปหลายแห่งไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ ผู้แปรรูปหลายรายได้นำเข้าทุเรียนสดจากไทยโดยเฉพาะทุเรียนที่ปลูกในภาคใต้เพื่อนำไปแปรรูป

4.3.4 นโยบายรัฐบาล

4.3.4.1 นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับทุเรียนแช่แข็ง

ด้านธุรกิจทุเรียนแช่แข็ง ส่วนใหญ่เป็นบริษัทใหญ่ที่มีเงินทุนมาก จึงไม่มีปัญหาเพื่อรัฐบาลช่วยเหลือด้านการเงิน รัฐบาลไทยได้ผลักดันเรื่องการทำ GAP ของเกษตรกร เพื่อสามารถทำการส่งออก เนื่องจากการส่งออกต้องมีใบ GAP ในการส่งออก แต่มีปัญหาคือมีการสวมสิทธิ์ใช้ใบ GAP ของผู้ส่งออกทางด้านมาเลเซียผู้ที่ส่งออกทุเรียนได้ต้องเป็นโรงงานที่มี GMP (Good manufacturing practice) และทุเรียนที่จะส่งออกแช่แข็งจะต้องมาจากสวนที่ได้รับรองจาก สำนักงานควบคุมคุณภาพตรวจสอบและกักกันโรค AQSIQ (General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine) ด้านรัฐบาลของมาเลเซียกำลังผลักดันให้สามารถส่งทุเรียนทั้งผลได้เหมือนกับประเทศได้

4.3.4.2 นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับทุเรียนฟรีซดราย

ด้านการแปรรูปผลไม้ในประเทศไทย รัฐบาลให้หารสนับสนุนอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการให้กู้ดอกเบี้ยต่ำ การส่งเสริมการทำมาตรฐานสากลเพื่อการส่งออก และ การอบรมเรื่องการทำการตลาดและช่วยหาช่องทางการจัดจำหน่าย และมีนโยบายส่งเสริมการส่งออก เช่น การคืนภาษีส่งออกให้กับผู้ส่งออก ส่วนการแปรรูปผลไม้ในมาเลเซีย ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า เมื่อก่อนรัฐบาลไม่สนับสนุนเท่าที่ควร แต่เมื่อทุเรียนสามารถทำรายได้ให้กับประเทศและยังช่วยเพิ่ม GDP ได้มากขึ้นจึงจึงเริ่มหันมาสนับสนุน นอกจากนี้การจัดตั้งบริษัทและการดำเนินงานทางเอกสารทางราชการในประเทศไทย ไม่มีความยุ่งยาก และหน่วยงานรัฐให้คำแนะนำได้ดี เช่น การขอการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา การขอจัดตั้งโรงงาน เป็นต้น ส่วนทางด้านมาเลเซียอาจมีความเหลื่อมล้ำด้านการให้บริการของหน่วยงานราชการ เนื่องจากพนักงานราชการส่วนใหญ่เป็นคนมาเลเซียเชื้อสายอินเดียน ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจเป็นคนมาเลเซียเชื้อสายจีนจึงได้รับการบริการที่ไม่เท่าเทียมกัน

นโยบายของประเทศมาเลเซียส่งเสริมการส่งออกทุเรียนอย่างชัดเจน มีการสร้างมาตรฐานสากลการสนับสนุนในระดับประเทศ มีการส่งเสริมการตลาด รวมถึงการขึ้นทะเบียนผู้แปรรูป จาก

**ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน**

การศึกษาพบว่า ในปี 2559 มีผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียนอยู่ 9 ราย แต่ในปี 2562 มีจำนวนผู้ขึ้นทะเบียนผู้ผลิต
ทุเรียนแปรรูปเพิ่มขึ้นถึง 32 ราย โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

ACCREDITED FROZEN DURIAN PULP PROCESSING CENTRES	
KOMPLEKS BILIK SEJUK FAMA	Batu Kurau, Perak
TOP FRUITS SDN BHD	Batu Pahat, Johor
LEE MOON SDN BHD	Mukim Lenggeng, Negeri Sembilan
FAMA (AMC JERANTUT)	Jerantut, Pahang
HERNAN CORPORATION SDN BHD	Ara Damansara, Selango
ARTM SERVICES SDN BHD	Merlimau, Melaka
DESARIA FOOD SDN BHD	Raub, Pahang
DULAI FRUITS ENTERPRISE	Raub, Pahang
MIKUNI BIOTECH & LIFE SCIENCE (M) SDN BHD	Hulu Langat, Selangor
KAMI FOOD SERVICES SDN BHD	Ulu Yam Bharu, Selangon
NATURE GOODNESS FOOD INDUSTRY SDN BHD	Rawang, Selangor
FAR EAST IMPORT-EXPORT (SERDANG) SDN BHD	Nilai, Negeri Sembilan
PHG EVER FRESH FOOD (M) SDN BHD	Raub, Pahang
MOUNT PREMIER ENTERPRISES SDN BHD	Raub, Pahang
MK FRUIT ENTERPRISE	Bentong, Pahang
FOODS WISE NETWORK SDN BHD	Klang, Selangor
BENUM HILL FRUITS SDN BHD	Raub, Pahang
JL FRUIT INDUSTRIES SDN BHD	Rawang, Selangor
NICTRON AGRICULTURE SDN BHD	Kuala Ketil, Kedah
FRESH SECRET ENTERPRISE	Raub, Pahang

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

MUN MENG FRUITS TRADING	Raub, Pahang
FD FOOD PROCESSING SDN BHD	Raub, Pahang
EXOFRUITS INDUSTRY SDN BHD	Merllimau, Melaka
BAN LIN FRUIT INDUSTRIES SDN BHD	Muar, Johor
MENG HEE TRADING	Bentong, Pahang
SKY YONG FRUITS TRADING	Raub, Pahang
MUSANG DURIANS FROZEN FOOD (M) SDN BHD	Raub, Pahang
DURIA MANUFACTURING SDN BHD	Kamunting, Perak
DELUXE TRADING	Johor Bahru, Johor
YEE CHOU ENTERPRISE	Raub, Pahang
SOUTHEAST ASIA FRUITS INDUSTRY SDN BHD	Serkam, Melaka

4.3.5 อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ

4.3.5.1 อุตสาหกรรมที่สนับสนุนของทุเรียนแช่แข็ง

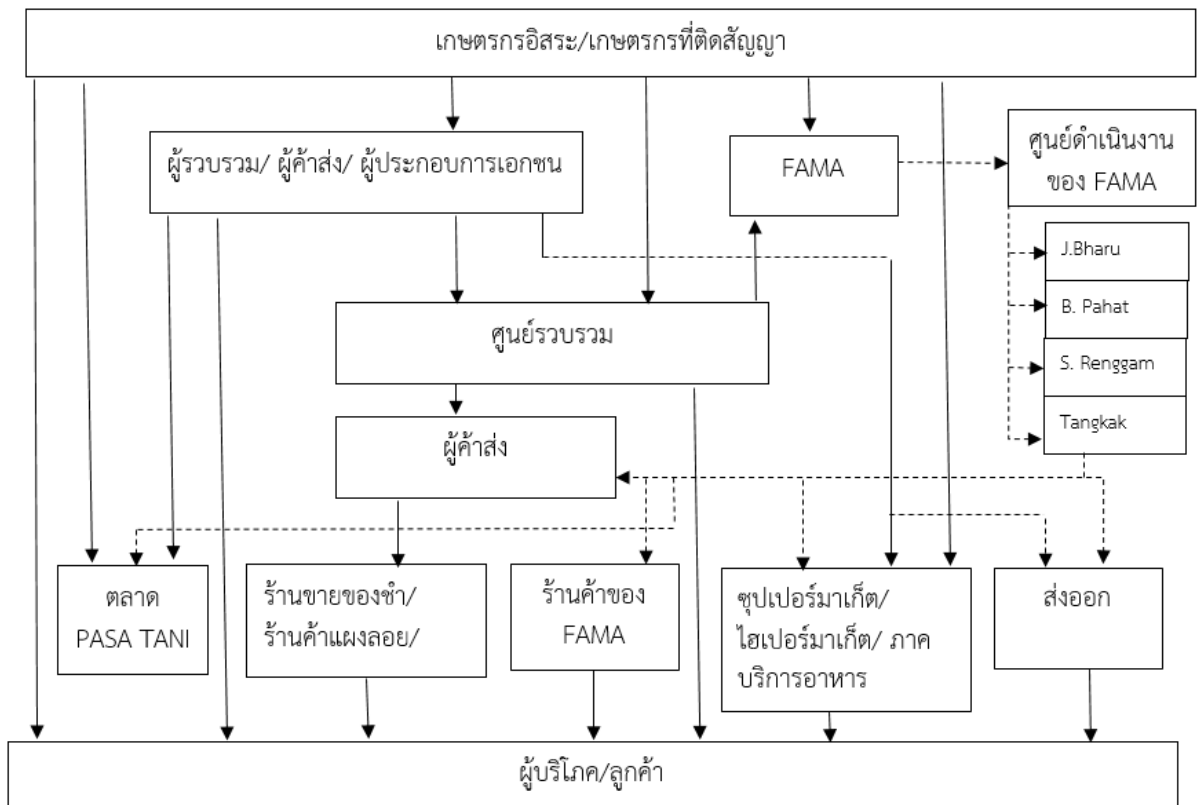
อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือการเกษตรผู้ผลิตทุเรียนในประเทศไทย เกษตรกรไทยมีความรู้ในการผลิตทุเรียนอย่างดี ทำให้สามารถผลิตทุเรียนได้ปริมาณมาก ความต้องการทุเรียนการตลาดมีสูง ทำให้เกษตรกรบางรายขายทุเรียนที่ไม่มีคุณภาพ เมื่อราคาของทุเรียนสูงทำให้ประเทศไทยมีเกษตรกรหันมาปลูกทุเรียนมากขึ้น ส่วนทางมาเลเซียไม่สามารถผลิตทุเรียนได้ปริมาณมากเท่าไทย ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า เกษตรกรนิยมใช้เทคนิคเดิมในการปลูกทุเรียน ไม่ค่อยพัฒนา ในด้านการผลิตนิยมรูปแบบให้ทุเรียนหล่นจากต้น จึงไม่มีปัญหาเรื่องทุเรียนอ่อน

4.3.5.2 อุตสาหกรรมที่สนับสนุนของทุเรียนพีชตรา

เนื่องจากทุเรียนสดมีราคาสูง จึงเป็นปัญหาของทั้งผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการมาเลเซียในการซื้อวัตถุดิบมาทำ จึงต้องตั้งราคาสินค้าให้แพงขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีช่องทางจัดจำหน่ายทุเรียนพีชตราที่ไม่หลากหลายและมีคู่แข่งจำนวนมาก จึงได้รับการกดดันราคาจากพ่อค้าคนกลางจึงไม่สามารถตั้งราคาได้สูงได้ ในส่วนของประเทศมาเลเซียช่องทางจัดจำหน่ายไม่สามารถจำหน่ายไปถึงผู้บริโภคโดยตรง ต้องผ่านคนกลางเช่นกัน และต้องแข่งขันกับผู้ผลิตในประเทศจีนที่ต้นทุนถูกกว่า

4.4 โครงสร้างโซ่อุปทานตลาดผลไม้ของมาเลเซีย

งานวิจัยของ Nor Azlina Zakaria Abdul Rahman Abdul Rahim (2014) ได้แสดงให้เห็นรูปแบบโซ่อุปทานผลไม้ของประเทศมาเลเซียในรัฐยะโฮร์ซึ่งตั้งอยู่ทางใต้ของคาบสมุทรมมาเลเซีย โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดำเนินการกับบุคลากรจากกรมวิชาการเกษตร (DOA) Johor สำนักงานการตลาดการเกษตรแห่งชาติ (FAMA) Johor และคณะกรรมการสืบประดมาเลเซีย (MPIB) รายงานสถิติเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดผลไม้ในประเทศมาเลเซีย

ภาพที่ 4.7 โครงสร้างโซ่อุปทานตลาดผลไม้ของมาเลเซีย
ที่มา Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA).

FAMA เป็นหน่วยงานด้านการตลาดซึ่งก่อตั้งขึ้นภายใต้กระทรวงเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบ ประสานงาน ควบคุมและพัฒนาตลาดผลิตภัณฑ์การเกษตรของมาเลเซียรวมถึงการนำเข้าและส่งออกและ FAMA ยังมีบทบาทในฐานะผู้ซื้อโดยตรง สำหรับเกษตรกรอิสระ FAMA จะรวบรวมผลไม้ที่สวนตามที่เกษตรกรร้องขอ ส่วนเกษตรกรทำสัญญาจะมีกำหนดการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมเป็นแนวทาง

โครงสร้างโซ่อุปทานทุเรียนแปรรูปและแช่แข็งของไทยและมาเลเซีย

ต้นน้ำ

ประเทศไทยในภาคตะวันออก ได้แก่ จันทบุรี ระยอง และตราด ภาคใต้ ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช ทุเรียนที่เข้าสู่อุตสาหกรรมแปรรูปในประเทศไทย เกษตรกรสามารถนำผลผลิตมาขายให้แก่โรงงาน/บริษัทโดยตรง หรือขายให้กับสหกรณ์/วิสาหกิจชุมชนโดยตรง เนื่องจากเกษตรกรเหล่านั้นอยู่ใกล้แหล่งผลิต ในขณะที่เดียวเกษตรกรที่อยู่ห่างจากโรงงานแปรรูปนำผลผลิตส่งให้ผู้ประกอบการผ่านผู้รวบรวม/ล้งของผู้ประกอบการ ผลผลิตที่ใช้ในการแปรรูปเป็นผลผลิตที่ไม่สามารถส่งออกได้หรือเป็นผลผลิตที่อยู่ในเกรดรอง เกษตรกรในภาคตะวันออกและภาคใต้ของไทยมีช่องทางหลากหลายเช่น การขายผลผลิตสำหรับอุตสาหกรรมแปรรูปพร้อมกับผลผลิตส่งออก หรือแยกการขายให้กับผู้ประกอบการ/ผู้รวบรวมโดยตรง โดยในช่วงปี 2559-2561 เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองสูงสามารถเลือกขายให้กับผู้ประกอบการที่ให้ราคาตามความพึงพอใจของเกษตรกร

ประเทศมาเลเซียแหล่งผลิตที่สำคัญ ได้แก่ Pahat และ Johor ในประเทศมาเลเซีย ผลผลิตที่ใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผลผลิตในประเทศ ผลผลิตนำเข้าจากประเทศไทย ผลผลิตในประเทศเกษตรกรของมาเลเซียนำผลผลิตทั้งหมดส่งขายให้กับผู้รวบรวมตามแหล่งผลิต ในขณะเดียวกันผลผลิตจากประเทศไทย เช่น ทุเรียนพันธุ์ชะนี นำเข้าในช่วงราคาผลผลิตต่ำ และนำไปผสมกับวัตถุดิบในประเทศผ่านการขนส่งด้วยรถบรรทุกผ่านด่านชายแดนปะดังเบซาร์ โดยทั่วไปผลผลิตที่เข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นผลผลิตที่ไม่สามารถส่งออกได้ เป็นผลผลิตที่อยู่ในเกรดรอง ผลผลิตมีการสุกเกินกว่าที่จะรับประทานสดได้ และมีการรวบรวมผลผลิตในช่วงต่ำสุดของฤดูกาล เกษตรกรในมาเลเซียมีอำนาจในการต่อรองสูงสามารถเลือกขายให้กับผู้ประกอบการ/ผู้รวบรวม ที่ให้ราคาตามความพึงพอใจของเกษตรกร เนื่องจากผลผลิตมีปริมาณน้อยกว่าความต้องการบริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในขณะที่ความต้องการผลผลิตเพื่อรับประทานสดมีความต้องการสูงส่งผลให้ผู้ประกอบการประสบปัญหาในการจัดหาวัตถุดิบ เช่น พันธุ์ชานคิง

กลางน้ำ

อุตสาหกรรมแปรรูปทุเรียนในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ โรงงาน/บริษัท สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน ทำการจัดหาผลผลิตทุเรียนที่เนื้อดีมีคุณภาพที่ดี โดยมีการเปิดรับซื้อโดยตรงที่โรงงาน รวบรวมผลผลิตผ่านผู้รวบรวม/ล้งของผู้ประกอบการเองหรือซื้อจากรายอื่นๆ ซึ่งอำนาจในการต่อรองต่ำ โดยในปี 2559-2561 การแข่งขันสูงเนื่องจากระยะเวลาการจัดซื้อช่วงราคาต่ำมีระยะเวลาสั้น ราคาของผลผลิตสูงซึ่งพบปัญหาด้านปริมาณวัตถุดิบรุนแรง โดยทั่วไปผลผลิตที่เข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นผลผลิตที่ไม่สามารถส่งออกได้ หรือเป็นผลผลิตที่อยู่ในเกรดรอง และมีการรวบรวมผลผลิตในช่วงต่ำสุดของฤดูกาลเพื่อการบริหารต้นทุนวัตถุดิบ เกิดการแย่งชิงวัตถุดิบกับการส่งออกผลสดทั้งการบริโภคภายในประเทศและเพื่อการส่งออก หลังการแปรรูปทำการเก็บรักษาในห้องเย็นของตนเองหรือนำสินค้าไปฝากที่บริษัทห้องเย็นต่างๆ เพื่อรอการจำหน่าย

ในประเทศมาเลเซีย โรงงาน/บริษัทที่ทำการแปรรูปจัดหาผลผลิตทุเรียนที่เนื้อดีมีคุณภาพที่ดี โดยมีการ รวบรวมผลผลิตจากแหล่งผลิต 2 แหล่งคือ ผลผลิตในประเทศ ผลผลิตนำเข้าจากประเทศไทย

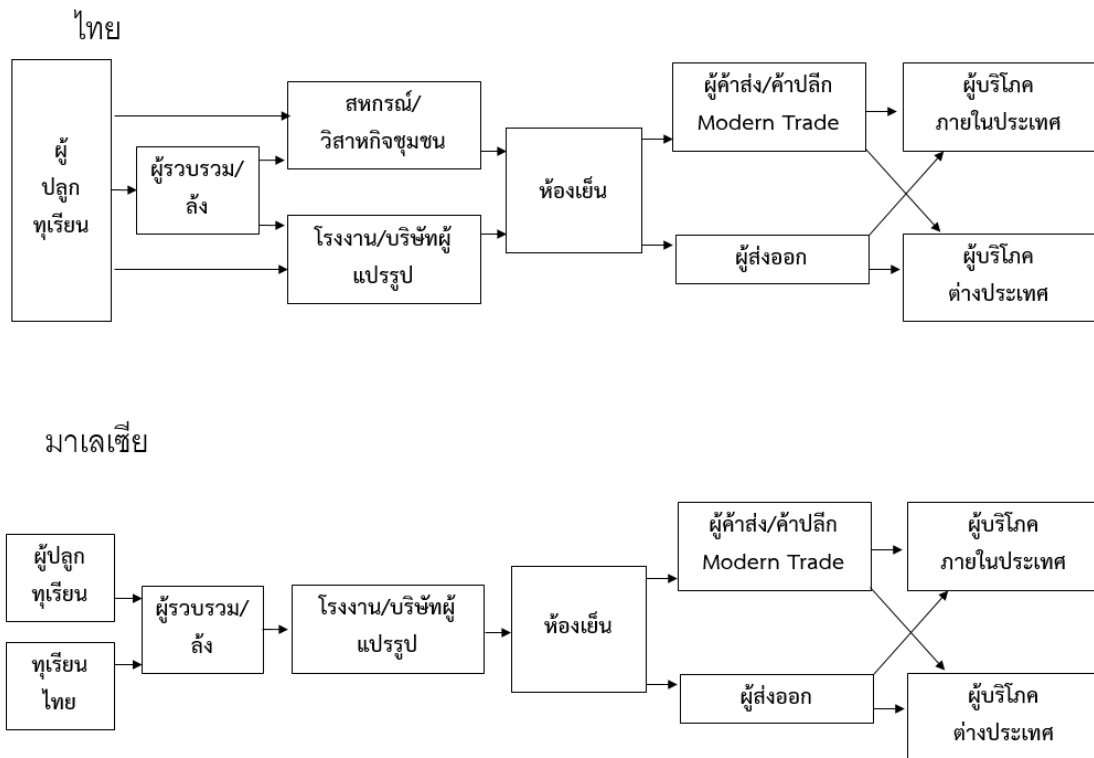
ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ดำเนินงานผ่านผู้รวบรวมของผู้ประกอบการเองหรือซื้อจากรายอื่นๆ ตามแหล่งผลิต การนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศไทย เช่น ทุเรียนพันธุ์ชะนี มีการนำเข้าในช่วงราคาผลผลิตต่ำ และนำไปผสมกับวัตถุดิบในประเทศ โดยทั่วไปผลผลิตที่เข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นผลผลิตที่ไม่สามารถส่งออกได้เป็นผลผลิตที่อยู่ในเกรด C และ D ผลผลิตมีการสุกเกินกว่าที่จะรับประทานสดได้ และมีการรวบรวมผลผลิตในช่วงต่ำสุดของฤดูกาล เพื่อการบริหารต้นทุนวัตถุดิบ ในช่วงปี 2559-2561 ผู้ประกอบการมีอำนาจในการต่อรองต่ำ การแข่งขันสูงในการรับซื้อผลผลิตสูงเช่นเดียวกับประเทศไทย เนื่องจากระยะเวลาการจัดซื้อช่วงราคาต่ำมีระยะเวลาสั้น ราคาของผลผลิตสูงซึ่งพบปัญหาด้านปริมาณวัตถุดิบรุนแรง เกิดการแย่งชิงวัตถุดิบกับการบริโภคภายในประเทศและเพื่อการส่งออก ภายหลังการแปรรูปทำการเก็บรักษาในห้องเย็นของตนเองหรือนำสินค้าไปฝากที่บริษัทห้องเย็นต่างๆ เพื่อรอการจำหน่าย

ปลายน้ำ

ผู้ค้าส่ง/ปลีก และผู้ส่งออกทั้งไทยและมาเลเซีย มีการจัดการผลผลิตเพื่อจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยตัวเอง เช่น การขายออนไลน์ หรือขายผ่านตัวแทนร้านค้า/ห้างสรรพสินค้า โดยมีการจัดทำเอกสารด้วยตนเองหรือจ้างบริษัทตัวแทนออกของ ซึ่งสามารถเลือกการขนส่งทางเรือโดยประเทศมาเลเซียมีท่าเรือนานาชาติ 7 แห่งได้แก่ Port Klang, Port of Tanjung Pelepas, Kuantan Port, Penang Port, Johor Port, Kemaman Port ซึ่งตั้งในแหลมมลายู และ Bintulu Port เป็นท่าเรือแห่งเดียวในเกาะบอร์เนียว สำหรับในประเทศไทยส่งออกผ่านท่าเรือแหลมฉบังเท่านั้น นอกจากนี้ยังสามารถส่งสินค้าทางการขนส่งทางอากาศได้ ซึ่งมีประเด็นการพิจารณาได้แก่ การขนส่งและต้นทุนเพื่อให้สินค้าที่ส่งเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกัน สำหรับผู้ประกอบการในประเทศไทยมีโอกาสในการจัดจำหน่ายสูงกว่าประเทศมาเลเซีย เนื่องจากสามารถขนส่งทางบกผ่านเส้นทาง R3A และ R9 ได้ ทำให้ต้นทุนการขนส่งถูกกว่า อนึ่งผู้ประกอบการทุเรียนในมาเลเซียมีการส่งออกผ่านประเทศไทยเช่นเดียวกัน ในด้านการแข่งขันประเทศไทยมีอำนาจในการแข่งขันสูงกว่าประเทศมาเลเซีย เนื่องจากราคาของผลผลิตมีราคาต่ำกว่า ส่งผลให้เมื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์แล้วต้นทุนถูกกว่า โดยพบว่าผู้ประกอบการในประเทศจีนนำทุเรียนไปเป็นวัตถุดิบเพื่อประกอบอาหารต่างๆ จำนวนมาก เช่น พิชซ่า เบเกอรี่ต่างๆ

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ภาพที่ 4.8 ห่วงโซ่อุปทานทุเรียนแปรรูปไทย-มาเลเซีย

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายสูงกว่าประเทศมาเลเซียในด้านอุปสงค์และปัจจัยการผลิตในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยเสียเปรียบทางการแข่งขันในด้านยุทธศาสตร์โครงสร้างและการแข่งขันของประเทศ นโยบายรัฐบาลและอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ

ประเทศไทยและมาเลเซียมีความคล้ายคลึงกันในลักษณะทางภูมิศาสตร์ ทำให้สามารถผลิตทุเรียนสดได้ดี แต่ก็มีจุดเด่นที่แตกต่างกัน ประเทศไทยสามารถผลิตทุเรียนผลสดได้ในปริมาณมาก มูลค่าการส่งออกสูง ทุเรียนที่มีขนาดไม่ตรงกับความต้องการของตลาดจีน ถูกคัดออกและเข้าสู่กระบวนการแปรรูปทั้งแบบฟรีซดรายและแช่แข็งเพื่อส่งออก แต่อย่างไรก็ตามในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ราคาทุเรียนผลสดสูงขึ้นมาก ทำให้การแปรรูปมีต้นทุนวัตถุดิบที่สูงขึ้นมากเช่นกัน

ประเทศมาเลเซีย มีเทคโนโลยีการผลิตและการเก็บเกี่ยวทุเรียนที่ยังคงเป็นแบบดั้งเดิม ปริมาณผลผลิตยังน้อยกว่าไทยมาก แต่รัฐบาลมาเลเซียสนับสนุนภาคการเกษตรอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตรของภาครัฐ The National Agro-Food policy (2554-2563) หลักสำคัญคือการทำอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและเพิ่มมูลค่าการค้าของประเทศที่ซึ่งมาเลเซียติดลบมาตลอด แผนนี้เห็นได้ชัดเมื่อปี 2554 ที่มาเลเซียเริ่มรุกตลาดทุเรียนในจีน มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์จากทุเรียนตามสื่อโฆษณาต่างๆ เพื่อเสนอภาพลักษณ์ที่ดีของทุเรียนจากมาเลเซีย รวมถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ของรัฐบาลมาเลเซียที่กำหนดให้ทุเรียนชุมชนคิงเป็น Product Champion ในการส่งออกไปยังประเทศจีน ยิ่งส่งผลให้วัตถุดิบทุเรียนที่เข้าสู่โรงงานแปรรูปมีปริมาณน้อยและราคาสูง ทำให้อุตสาหกรรมการแปรรูปของมาเลเซียต้องหยุดชะงักลงในบางรายใช้วิธีนำเข้าทุเรียนไทยจากภาคใต้ไปเป็นวัตถุดิบ แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลมาเลเซียมีการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งการผลิตทุเรียนผลสดและการแปรรูปอย่างเป็นรูปธรรม มีการกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการตลาดผลไม้อย่างชัดเจน อันได้แก่ Federal Agricultural Marketing Authority (Malaysia) หรือ FAMA ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยในระยะยาว ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือผู้ดำเนินการรับผิดชอบในด้านนี้อย่างแท้จริง

เมื่อเปรียบเทียบการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายจากประเทศไทยและมาเลเซียไปสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าไทยมีการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกที่ดีกว่ามาเลเซีย ด้วยสาเหตุหลักหลายประการ เมื่อพิจารณาถึงต้นน้ำ ไทยมีปริมาณผลผลิตที่เข้าสู่โรงงานแปรรูปสูงกว่าเพราะมีปริมาณผลผลิตที่มากกว่า ในขณะที่มาเลเซียมีปริมาณผลผลิตที่น้อยกว่า วัตถุดิบเกรด c เท่านั้นที่ถูกนำเข้าสู่โรงงานแปรรูป ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้เกษตรกรผู้ปลูกมีอำนาจต่อรองราคาสูงกว่าผู้แปรรูป ส่งผลให้มาเลเซียขาดแคลนวัตถุดิบ ทางออกหนึ่งของผู้ประกอบการคือนำเข้าทุเรียนตกเกรดจากประเทศไทย ซึ่งส่งผลดีต่อราคาทุเรียนของไทย

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อพิจารณาถึงการขนส่ง ผู้ประกอบการในประเทศไทยมีโอกาสในการจัดจำหน่ายสูงกว่าประเทศมาเลเซีย เนื่องจากสามารถขนส่งทางบกผ่านเส้นทาง R3A และ R9 ได้ ทำให้ต้นทุนการขนส่งต่ำกว่าและมีการขนส่งทางเรือออกจากแหลมฉบัง ส่วนมาเลเซียมีการขนส่งทั้งทางอากาศและทางเรือไปยังฮ่องกง และเข้าจีนอีกทีหนึ่ง รวมถึงส่งไปยังสิงคโปร์ด้วย จากลักษณะทางภูมิศาสตร์และเส้นทางการขนส่ง ทำให้มาเลเซียมีต้นทุนการขนส่งที่สูงกว่าไทยมาก แต่อย่างไรก็ตามในอนาคตมาเลเซียจะได้เปรียบจากการขนส่งทางเรือด้วยสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ประการที่ 1 จากนโยบายและการขับเคลื่อนนโยบายของ The National Agro-Food policy จะส่งผลให้อุปสงค์ของทุเรียนพันธุ์มูซานคิงทั้งแบบทานสด แช่แข็ง ฟรีซดรายของผู้บริโภคในจีนสูงขึ้น มาเลเซียสามารถขายผลิตภัณฑ์ทุกชนิดในราคาที่สูงมากที่ถึงแม้ราคาเมื่อรวมค่าขนส่งจะสูงมาก แต่ผู้บริโภคชาวจีนยินดีที่จะจ่าย เพราะความชื่นชอบรสชาติ สีเหลืองเข้มเหมือนทอง ตามความเชื่อที่ว่าสีทองคือสีแห่งความเจริญรุ่งเรือง ประการที่ 2 มาเลเซียมีท่าเรือถึง 6 แห่ง ทำให้มีช่องทางในการส่งออกที่สามารถบริหารจัดการจัดการโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ รวมถึงแสวงหาตลาดใหม่ได้ดีขึ้น

ถึงแม้ประเทศไทยจะได้เปรียบทางการแข่งขันในภาพรวม แต่มาเลเซียมีศักยภาพที่สูง หากประเทศไทย รัฐบาลไทย และผู้ที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานทุเรียน ยังไม่สามารถกำหนดนโยบาย การจัดตั้งหน่วยงานหลัก รวมถึงการขับเคลื่อนนโยบายอย่างจริงจังดังเช่นที่รัฐบาลมาเลเซียดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ในอนาคตทุเรียนไทย ทุเรียนแปรรูป การเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์ทุเรียน อาจมีความสามารถในการแข่งขันที่ต่ำลง

รายงานสรุปการเงิน

เลขที่โครงการระบบบริหารงานวิจัย 2560A10802099 สัญญาเลขที่ 37/2560
โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล (งบประมาณแผ่นดิน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อโครงการ ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทาน
การส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

Competitive Advantage of Thai and Malaysia and Supply Chain Management for Export
Premium Frozen Durian and Vacuum Freeze Dried Durian to Republic of China

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัยผู้รับทุน ดร.อารยา สุนทรวิภาต

รายงานในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2562 ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ตั้งแต่วันที่
1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2562

รายรับ

จำนวนเงินที่ได้รับ		
งวดที่ 1 (50%)298,380.....	บาท เมื่อวันที่ เดือน ปี.....
งวดที่ 2 (40%)198,920.....	บาท เมื่อวันที่ เดือน ปี... ยังไม่ได้เบิกจ่าย
งวดที่ 3 (10%)49,730.....	บาท เมื่อวันที่ เดือน ปี... ยังไม่ได้เบิกจ่าย
รวม 497,300.....	

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออก
ทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรียด์รายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

รายจ่าย

รายการ	งบประมาณที่ตั้งไว้	งบประมาณที่ใช้จริง	จำนวนเงินคงเหลือ/เกิน
1. ค่าตอบแทน	54,500	54,500	-
2. ค่าจ้าง	48,000	48,000	-
3. ค่าวัสดุ	19,480	19,200	280
4. ค่าใช้สอย	325,590	324,330	1,260
5. ค่าครุภัณฑ์	-	-	-
6. ค่าดำเนินการโครงการ	49,730	49,730	-
รวม	497,300	495,760	1,540

(.....)

ดร.อารยา สุนทรวิภาต
ลงนามหัวหน้าโครงการวิจัยผู้รับทุน

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

บรรณานุกรม

- กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม. 2556. *คู่มือการค้าการลงทุน สหพันธรัฐมาเลเซีย*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.oic.go.th>
- ศิรินภา เมืองศรีมาตย์. (2555). *การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ และขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน*. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ณัฐชุตตา เดชพวง. 2559. *ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศที่มีผลต่อการส่งออกทุเรียนไปสาธารณรัฐประชาชนจีน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- รุ่งอรุณ ฉิมาชัย. 2553. *การส่งออกทุเรียนแช่เย็นไปสาธารณรัฐประชาชนจีน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ศลิษา ภมรสติย์ 2547. *การจัดการดำเนินงาน กรุงเทพฯ*. นาคา สำนักพิมพ์ท็อป.
- สคร อ่องกง. 2559. *รายงานการวิเคราะห์ ทุเรียนไทยและมาเลเซียในตลาดฮ่องกง*. สืบค้น 18 กันยายน 2560, จาก <https://ditp.go.th>.
- สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2560. *สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม พ.ศ. 2560*. สืบค้น 22 พฤศจิกายน 2560, จาก http://www.oae.go.th/download/document_tendency/agri_situation2560.pdf
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2558. *ทุเรียน ปี 2558*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2559, จาก http://www.oae.go.th/oae_report/export_import/export_result.php
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2560. *ปริมาณผลผลิตทุเรียนในประเทศไทย*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.oae.go.th>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2561. *พื้นที่ปลูกทุเรียนประเทศไทย 2557-2560*. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.oae.go.th>
- Durian harvest. (2017). Durian global market report. Retrieved 20 November 2018, from <https://www.durianharvests.com>
- Durian harvest. (2017). Trade map -Durian global market report Retrieved 20 November 2018, from <https://www.durianharvests.com>

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการ
ส่งออกทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรีซดรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

Statista. (2017). Planted areas for durian crops in Malaysia from 2013 to 2017. Retrieved 20 November 2018, from <https://www.statista.com/statistics/1000900/malaysia-planted-areas-for-durian>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชุดคำถามงานวิจัย

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออก
ทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรียูทรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

Interview questionnaire

PART I General Information

1. What is your Company name?
2. What kind of business are you doing?
3. How long you have been operate this company?
4. What is your positioning in company?
5. What are the involving parties related to your company? What activities or tasks do they do?
 - 5.1 Who is setting for selling or buying price for durians (seller or buyer?)
 - 5.2 How much price / kilo of durian?
 - 5.3 Where do you get durians from?

Parties	Related	Activities or tasks
Agriculturist or Farmer		
Supplier		
Wholesaler		
Manufacturer		
Distributor		
Retailer		

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออก
ทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรียด์รายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

Exporter		
Consolidator		
Transporter		

6. Could you explain material/ product flow of the premium frozen durian in Malaysia?

Part II. Specific Information

1. Have you ever export durian in china?

2. Can you tell me proportion of your export and domestic selling?

Export Volume/ Month: Export Value/ Month:

3. How do you export the premium frozen durian to china?

Road transportation Rail Transportation

Water Transportation Air Transportation

Duration: Cost per container:

Volume:

3.1 Who is your container provider? :

3.2 Temperature Control of Container:Degree

4. Do Malaysia government have policies to support entrepreneur to export and support your business? Is it works?

Capital support/ financial support Information and knowledge support

Accommodate about export document Export tax policies

4.1 Is it difficult to enter this market?

5. Who is responsible for preparing export document?

6. How much does it cost of preparing document per shipment?

7. If you prepare export document yourself, what are the necessary export documents you have to contact the agency or organization to provide both domestic and foreign (Chinese).

8. What are the regulations regarding to export premium frozen durian to China?

9. What are the problems from the regulation that you have encountered?

10. Do you use Track and Trace System to monitor the transportation?

11. Can you tell me others problems and barriers in export premium durian and freeze dried durian to Republic of China which affect to the increasing of logistics cost both in term of time and finance.

12. Do you know the demand in china market about fresh / freeze dried durian

12.1 Do you think your capacity is enough to serve demand of the market or not?

12.2 do you know taste of consumers in china what kind of durian product that they like?

13. Company management

- 13.1 Do you have problem of staff turnover / shortage of labor?
- 13.2 Do abilities of staff in company is enough to do international business?
- 13.3 What is your goal of your company?

14. Other factors the affect the durian market and your business

- Exchange rate
- Natural disaster/plate diseases
- Supplier quality and quantity
- Tax
- Counterfeit goods
- undersell
- High competitors

ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรม

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออก
ทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรียุคสายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออก
ทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรืชตรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ความสามารถในการแข่งขันของไทยเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซียและการจัดการโซ่อุปทานการส่งออก
ทุเรียนแช่แข็งและทุเรียนฟรืชทรายไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

